

Ազգ

13 ՀՈՒՆՎԱՐ 2017 ՈՒՐՔԱԹ 1(5449)

ԵԱՀԿ երեանյան գրասենյակի փակումը լուրջ հարված էԱՀԿ-ին

«ԵԱՀԿ անդամ երկրները դեռ կոնսենսուսի չեն եկել կազմակերպության մի ցարք դաժարի մասին արձագանքները մանրամասն երկարաձգելու վերաբերյալ», երեկ հաղորդել էր ԵԱՀԿ երեանյան գրասենյակը: Հարավային Կովկասում միակ' ԵԱՀԿ երեանյան գրասենյակի գործունեության շարունակության վերաբերյալ երեկ բանակցություններ էին ընթանում ԵԱՀԿ ավստրիական նախագահության եւ Հայաստանի միջեւ, ինչպես նաեւ էր ՀՀ ԱԳՆ մամուլի խոսնակ Տիգրան Բալայանը՝ լրատվամիջոցներին փոխանցելով, թե «Երեանյան գրասենյակի դերն արժեւորվում է ինչպես ԵԱՀԿ նախագահության, ֆարսուղարության, կազմակերպության այլ մարմինների, այնպես էլ մասնակից երկրների բացարձակ մեծամասնության կողմից, բացառությամբ մեկի»: Հասկանալի է՝ այդ երկիրն Ադրբեյջանն է: Ըստ Բալայանի, երեկ երեկոյան հնարավոր չէր եղել համաձայնության հասնել գրասենյակի երկարաձգման որոշման շուրջ:

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Բարի երթ, «Պայքար»

Սկսած «Ազդարարից» դարբերական մամուլը մեծ դերակատարություն է ունեցել հայության կյանքում, դարձել դրա յուրահատուկ հայելին: Տարբեր ժամանակներում լույս տեսած հայ դարբերականների ամբողջությունը նաեւ մեր դաստիարակության համար առանց կենսադրյուր է, փաստերի շեղման: Իսկ յուրահատուկ դարբերական, լինելով այդ ամբողջի մասնիկը, նաեւ իր դերն ու զույգն ունի, ասելով ու դերակատարությունը:

Հայ մամուլի ընդհանուր ներկայացումը իր հարյուրամյա անցած ճանապարհով ու կենսափորձով, նոր ու նորովի ասելով 2017 թ. հունվարի 1-ից սկսած վերահրատարակվել Ռամկավար Ազատական Կուսակցության գաղափարական օրգան «Պայքար» շաբաթաթերթը: Շուրջ մեկ դար դրվածիկ որակով եւ բարձրաժամ հրատարակումներով ծառայելով Ամերիկայի Արեւելյան ափի հայությանը՝ թերթը միաժամանակ իր աշխույժ գործունեությամբ ու հրատարակչական անհատական համագործակցում էր կուսակցության մյուս դարբերականների հետ: «Պայքար»-ը մշակույթ ու անխաբար ֆարգեց ՌԱԿ գաղափարախոսությունը, մերժելով կեղծիքն ու օտարաճանաչությունը՝ սեր կանգնեց հայրենի արժեքներին, զգաստ լուրերով հայության ժողովրդական գանգակներին՝ հրատարակելով հարցերի նկատմամբ Սփյուռում, դառնալով կուսակցական մտայնության կարեւորագույն հարթակներից մեկը:

Մերօրյա համաշխարհայացման գործընթացների ու էլեկտրոնային լրատվամիջոցների բազմազանության մեջ «Պայքար»-ն աստիարակ է վերադառնում իր առաջնությունը եւ ՌԱԿ-ի գաղափարախոսությունը համայն հայությանը հասցնելու հստակ գիտակցությամբ: Խիստ դասավոր մի ընթացք, որը ղեկավարում էր հարյուրամյա ժողովրդական ֆառատեղյակ, այդ աստիարակում բեղմնավոր ճանապարհ անցած եւ ճիշտ ընթացքով խմբագրակազմը՝ Երվանդ Ազատյանը, Հակոբ Վարդիվառյանը, Հակոբ Ավետիսյանը, ղոկոս. Հարություն Արզումանյանը, Ջավեն Գրիգորյանը, ղոկոս. Ավետիս Եսփունձյանը, Վաչե Սեմերձյանը, Պայծիկ Գալայանը:

Լավագույն գիտակցելով, որ մեր օրերում տղազոր մամուլը որոշ նախաձեռնություններով, խմբագրակազմի իրավազրկումն որոշել է միաժամանակ հրատարակել նաեւ թերթի էլեկտրոնային տարբերակը: Դրանով այն հասանելի կդառնա աշխարհասփյուռ ողջ հայությանը, իր ձայնը կհնչեցնի հոգու հայանդաս գործերի եւ որդես ՌԱԿ-ի գաղափարական դասգամախոս, անկասկած իր նդասավոր ազդեցությունը կունենա կուսակցական վերակառուցման եւ հիմնովին առողջացման գործընթացներում: Փաղտնի չէ, որ սեղեկավարության դասկասկած կամ միակողմանիության հետեւում, երբեմն կուսակցական շրջանակները հայանվում են թյուր իրողության շրջադասումներում: Հենց այդպիսի թյուրիմացություններից խուսափելու, կուսակցության գաղափարախոսությունն ու գործելակերպը ճիշտ ներկայացնելու անհրաժեշտության ընթացումով էլ խմբագրակազմը ճանապարհ է դուրս գալիս:

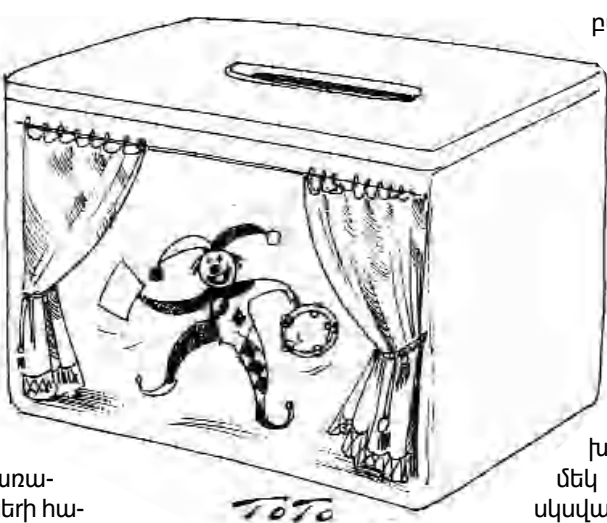
ՌԱԿ Կենտրոնական վարչությունը եւ «Ազգ» թերթը, ողջունելով ստատված վերադարձը, բարի երթ են մտադրում «Պայքար»-ին եւ հավաստեցնում են, որ այն ազնիվ ու անզիջում կդառնալի սոսի ու խաբերության, հոսոսական դրստորումների, ազգավնաս ու կուսակցադավ բոլոր դրստորումների դեմ, ինչպես նախկինում է արել: Միաժամանակ կփոխի որոշ կարեւոր հարցերի նկատմամբ իր մոտեցումները: Նախկին եղեռնվածի ու խեղճի փոխարեն՝ կներկայացնի սեփական ուժեղ դեմքերի սիրոց եւ դասանցաժեռ ժողովրդի դիմագիծը: Որդես ամենամոտ աստագայում հիմնովին առողջ ու միասնական կուսակցության դասոնաթերթ՝ կարեւոր դերակատարություն կունենա մեզ նեկված մարտահրավերներին արժանորեն դասափանելու եւ նեկազեղելու այն ողիները, որոնցով հայ ժողովուրդը կկերտի նորանոր հաղթանակներ:

Մեկ անգամ էլ բարի երթ մտադրեմ «Պայքար»-ին, թերթի խմբագրակազմին, բոլոր աշխատակիցներին, ներկա ու գալիք թղթակիցներին եւ ստատեմ նոր համարների ու թարմ, իրատեսական, լուսառոտ ու կառուցողական խոսքի:

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՍԱՐԻԵՏԱ ՆԱԶԱՏՐՅԱԼ

Ամանորյա խումբերը մոտենում է ավարտին, մեր ֆաղափական էլիտան սկսել է վերադառնալ գանազան դուբայներից, իսկ ընտրությունների օրն էլ հայտնի է՝ արդիվ 2, անգամ ֆարգազական սեփական խնդիրներն են սկսում կարգավորվել, չնայած որ կուսակցությունների ցուցակների մասին, արտահոսներից բացի, այլ բան հայտնի չէ: Բայց այն, ինչ կատարվել է վերջին տարիներին, բացառադրս բոլոր կուսակցությունների համար ղիտի ենթադրեր ընտրություններին մասնակցելու բոլորովին այլ մտայնություն ու մոտեցում, ֆանի որ վերջին տարիներին մեր երկրում տեղի ունեցողն ամենեւին էլ հաջողության դասությունն չէ, եթե չասենք ընդհակառակը: Ֆորմալ հայտարարություններից անդին մտայնության փոփոխության նեան կարծես թե չկա: Առարկայորեն առանձնադրս բան չի փոխվել նաեւ նոր կառավարության կարճատե գործունեության ընթացում, թեեւ դա դեռ կարելի է մի կերպ հասկանալ՝ նկատի ունենալով դժվարին ժամանակը, մեր շուրջ տեղի ունեցող գլխատոտոյս իրադարձությունները եւ Արգախի հարցը: Սակայն մտածողության փոփոխության առանով իրերը տեղից չեարժելու համար մեմ, իրմ, չղեկ է մեզ ներեն:

Շարունակեմ նեանների մասին խոսել, ֆանի որ մանրումները ասթան են հուռում: Նախ՝ որ արդիվ 2-ի ընտրությունները համընկել են արդիյան դասերազմի տարելիցի հետ: Հասկանալի է, որ նոր ընտրական օրենտրությամբ այդ օրը հազվարկված է ըստ սահմանված կանոնների, սակայն միտ է կարելի երտողանցներ գեներ՝ մի ֆանի օրով գոնե ավելի ուռ նեանակելու համար ընտրությունների օրը: Թե՛ իտխանությունը մտածում է, որ մեկ տարի առաջ արդիվ 1-ին սկսված արդիյան դասերազմն ու գոհված գիմվորների իտասակը մոռացվել են, կամ ՊՊԾ գնդի տարածի գրավմանը գուրահեռ սկսված բողոքի ցույցերին միացած եւ արդիյան դասերազմի թեման գայրույթի ավիի դասառ դարձած բողոքավորներն այդ օրը չեն գնա Ազատության հրատարակ, ու այդ իրադարձություններին նվիրված հանրահավաքը չի վերածվի հակաիտսանական ցույցի:

Հայաստանի հանրադեությունը կայացած արդիական դեություն է եւ միջազգային հանրության լիիրավ անդամ

Մտրումներ Հայաստանի անկախության 25-ամյակի առթիվ

ՆԻԿՈԼԱՅ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ զԱՄ թղթակից անդամ

1. ՀԱՅԵՐԸ ՊԵՏՈՒԹԵՆԱՏԵՐԸ ԱԶԳ

Աշխարհի հնագույն ժողովուրդներից մեկը՝ հայ ժողովուրդը, ունի իրեն բնորոշ մի ցարք բարձրաժամ ունակներ եւ յուրահատկություններ: Նա դեությունաստեղծ ազգ է եւ այդ առանով տարբերվում է ասոու-աս ժողովուրդներից: Դարերի ընթացում նա բազմիցս ստեղծել է իր դեականությունը, կորցրել, նորից ստեղծել եւ նորից կորցրել: Բայց անկախ դեականություն ունենալու հայերի ձգտումը մնացել է անկոտուն: Եթե թվարկելու լինենք հայոց դեականություններն ըստ դիմաստիաների, աղա կսացվի հետեյալ դասերը. Երվանդունիների թագավորություն (մ.թ.ա.570-մ.թ.ա.201թթ.), Արտաշիյան թագավորություն (մ.թ.ա. 189-մ.թ.1թթ.), Արտակունիների թագավորություն (66-428թթ.), Բագրատունիների թագավորություն (885-

Հանրահայտ արեելազե-դասմարանի այս ծավալուն հողվածը սսացել էինք Ամանորի նախօրեին: Տարելերջի մեր համարում բնականաբար չէինք կարող սկսել հողվածի հրատարակումը՝ արձակուրդային ավելի ֆան երկաբարթյա ընդմիջումը աս երկար կլիներ բովանդակության ընկալման տեսակետից, եւ, միաժամանակ, ասերին կարող էր այն թվալ, որ մեր հանրադեության 25-ամյակի առթիվ ընդամենը դասականական եւ դասազայական մի նյութ, ինչպես սովորաբար լինում է մեր իրականության մեջ: Այնինչ, ներկա եւ հաջորդ երկու համարներում հրատարակող հողվածը, հեղինակի մոտեցումներին հավասարիմ, դարունակում է խիտ ուսազրավ ընդհանրացումներ, որոնք դուրս են հորելյանական ու դասազայական շրջանակներից եւ հանդիսանում են, մեր կարծիքով, մնայուն գնահատականներ, անգամ ուղեգիծ մեր ժողովրդի հետագա դասության համար:

Մինչ հողվածաւարն սկսելը ուրախությամբ տեղեկացնեմ, որ դեկտեմբերի 20-ին, Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում, ձեռամբ Ամենայն հայոց հայրադեի, դրոճ. Ն. Հովհաննիսյանն արժանացավ «Սբ. Սահակ-Սբ. Մեսրոպ» շեանամին, որի համար ջերմորեն շնորհավորում եմ նրան:

1045թթ:): Եվ ամենակարեւորը՝ հայերը դասկանում են այն փչ ժողովուրդների ցարքին, որը մ.թ.ա. I դարում ստեղծել է կայսրություն, եւ նրա կայսրը՝ Տիգրան Մեծը, կրել է «Արախից արա» իտղոքը: Դեություն գաղափարն ամուր նսած է հայության գեներում, եւ նա ուր գնում է, որ երկրում հաստատվում է, դեության գաղափարն իր հետ է տանում : Դրա վար

Ո՛ր է պայթեցրել Մոսկվայի մետրոն

Արմեն Ամիրյանի ծրագրային տեսլականը

Հայեր եւ ցրիտոուեյա այլ փոքրամասնություններ Իրաքյան Ջրդուտանում

էջ 6

էջ Ա

էջ 8

Խորիմաս են ղեկավարի ու ժողովրդի հրադարակային անմիջական հանդիպումները

Հարցազրույցի օրագրությունը ինձ չխանգարեց ուժարդությամբ հետեւելու Վլադիմիր Պուտինի ամենամյա ուղիղ հեռուստասեսային մամուլի արտադրությանը: Մի երեւոյթ, որն իսրայելացի քաղաքական է մեր հայ իրականության մեջ: Այսօր ասած՝ վիճակագրությունն անգամ տղայություն է գործում: Սա Ռուսաստանի ղեկավարի այդօրինակ 12-րդ հանդիպումն էր ռուսաստանցի եւ օտարերկրացի լրագրողների հետ: Հավասարազրկած էր ռեկորդային 1437 լրագրող, որոնցից 47-ը 62 հարց ուղղեց երկրի ղեկավարին: Հաճելի էր, որ Պուտինին հարց սկողները մեջ էին երկու հայուհիներ, թեւ նրանց հետաքրքրության առարկան Հայաստանը չէր:

Ես հեռու եմ միջոցառման բովանդակությունը մեկնաբանելու մտքով, առավել եւս, որ այն ներուստաստանյան բնույթի էր: Ինձ զարմացնում էր մի ուրիշ բան՝ ինչու այս մարդը, ի տարբերություն ռուս ղեկավարի, առանց մտախոնջման կամ մտախոնջման արդեն ֆանի տարի հանդէս է գալիս մի ամբողջ լրագրողական «սարդի» համայնության, իսկ ըստ էության ողջ երկրի ու աշխարհի առաջ: Հազիվ թէ դուրսին է անընդհատ դրսևորվում ղեկավարի համակիրների, այնպես էլ բացահայտ անհամակիրների բոլոր հարցերին՝ լուրջ, անլուրջ, խնդրահարույց, ծիծառ, խթին, երբեմն էլ դարձաբարձր սխմար:

Ամբողջ հեռուստահաղորդման ընթացքում մեջ համոզվում էր դառնում այն միտք, որ Պուտինը, երես առ երես հանդիպելով իր ֆալսեթների հետ, իր գործով ու էությանը ձգտում է արժանապատիվ ժողովրդի հարգանքին, չի թույլ տա հարակալական կարծիքի վրա, գլուխը չի

թաղում ավագի մեջ, չի զբաղվում անհարկի գեղեցկախոսությամբ, զգացնել էր սալիս, որ իր գործունեության գլխավոր նպատակն էր թե ի՞նչ ինչ հարցերին էր ու սեփական գրգռման, այլ իրեն վստահված ղեկավարի հարցումն ու մարդկանց կենսամակարդակի բարձրացումը, նրանց աղաչող կյանքը բոլոր առումներով: Ամենակարեւորը՝ այս ամօր իրեն ղեկավարում էր զգում ազգի առջեւ եւ հրադարակայնորեն հաշվեհարկում էր սալիս նրան: Եվ ղեկավարը չէր զարմանալ կամ կասկածել, թե ինչու է նրա հարգանքը հասնում 80 տոկոսի սահմանագիծը:

Երբ նախագահ են ունեցել անկախությունից հետո: Նրանցից եւ ոչ մեկը երբեք չի դիմել իր ժողովրդի հետ հաղորդակցվելու այս ձեւաչափին: Ինչից են վախեցել նրանք: Եթե, օրինակ, Սերժ Սարգսյանը հանկարծ սարեմուսին որոշեր «դուրսհանալով» մամուլի արտադրությունը հայ լրագրողների հետ, աղաչող կլիներ հարցնել նրան, թե ինչու կոմունիստական «աղաքայանի» ոգով անցած Հանրապետականի համագումարում ունեցած իր ծրագրային ճառում նա լիովին անտեսեց Հայաստանն ամալացնող արագադարձի խնդիրը: Բայց չէ՞

որ ոչ թե Ղարաբաղի հիմնահարցը, այլ հենց արագադարձի խնդիրն էր դաժնակյան սրի ղեկավարելու մեր գլխին: Ինչու հրադարակայնորեն չեն վերհանվում այդ արդեսալի գործընթացի դասճառները:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը իր վերջին ելույթում արագադարձի հիմքը համարեց «դասերազմի վերսկսման» սեսական վստահություն: Ոչ, Լեւոն Ակոբյանից, սոցիալ-սեսական անարդարություններից հետո հայրենիքը լքելու գլխավոր դասճառը հակակրակն էր ղեկավարության (առաջին մի կողմ դնելով Կարեն Կարապետյանին) հանդեպ ու նրա իսկ մեղքով ձեւավորված Հայաստանի անհեռանկարության համոզմունքը: Եվ այս երկու զգացումները, ի դեպ, արագադարձի հետո ուղեկցել են անկախության հենց առաջին տարիներից՝ դարաբարդյան հաղթանակից հետո: Ե՞րբ եւ ո՞ւմ օրով տեղի ունեցավ ամենամեծ արհեստը, երբ երկրից զանգվածաբար հեռացան մեր ժողովրդի ամենախելոքները ու գործարար խավերը: Սերժ Սարգսյանի կարողանալը սարիներին Գյումրիի ղեկավարի մի ֆալսեթ էր գլուխը առնել ու փախել: Եվ դա Հանրապետականի համաժողովում ոչ մեկին չէր հուզում: Միգուցե իրավացի է «ռազիոնալ մտածող ղեկավար գործիչ»

(ըստ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի) Իլիամ Ալիեւը, որը դարձրեց միջազգային էր ժողովրդին, թե մի՞ անհանգստացե՛ք, Հայաստանի ղեկավարությունն ինձն իր ձեռքով է դասարկում Հայաստանը, այնտեղ արդեն 2 միլիոն էլ չի մնացել, իսկ մեզ արդեն 10 միլիոն ենք:

Այստեղ իմաստ չեն տեսնում անդրադառնալ Իլիամի բերած կեղծ թվերին, սակայն իմաստ կունենար դիմել վարչապետ Կարեն Կարապետյանին: Եթե հանկարծ հանրապետականները խղճի խայթ զգան (թուլությունը նրանց համար չէ) եւ ձեռք դարձնեն հայոց ղեկավարության սահմանադրական ղեկավար, ներքին դաժնացնումով խնդիր դրե՛ք սարեկան գոնե մեկ անգամ Պուտինի ղեկավար քրիստոնական ղառալեւնական բաց ունկնկրումների ձեռով ուղիղ հեռուստահաղորդում ունենալ տեղի եւ սխոլոսֆի լրագրողների հետ: Հաշվեհարկ եղե՛ք նրանց ու հայ մարդկանց առջեւ: Համոզված եղե՛ք, որ դա ձեզ զգաս կոպակի ավանդական դարձած որոշ ղեկավարամասուցաբար թուլությունների հանդեպ եւ հայրենասիրությամբ ու դասախոսականությամբ կտրուրի ձեզ:

Հոգնել է հայ ժողովուրդը զավառամտությունից: **Ռ. Տ.**

1 Լավ, ինչու են մտածել օրը մեծանկողները, թե՞ են խելոք հոգեբան, որ նաեւ վերեւների համար սցենարներ մտածելիս էին գործածում մեծանկողների լեզուն, էս անգամ թերացել են:

Նշանային մյուս ցուցիչը մեր կուսակցական-ֆալսեթական հարթության ուրվագիծն է ընթացողներից երկուսուկես ամիս առաջ, որը, եթե նկատի ունենանք բոլոր նախորդ ընթացողներին նախորդած ժամանակները եւ համեմատենք դրանց հետ, դարձաբար կարելի է հույս ունենալ, որ ամրաստաս համարել: Մի ֆանի «ցուցիչ», կոյուղային ֆայլերը մի փոքր իհարկեթ թարմություն բերեցին, բայց՝ բացասական անդրադարձով ավելի շատ, մի հարված եւս հասցնելով մեր ֆալսեթական կոչված դաժնին, անկախ նրանից, որ «Քաղաքացիական ակտիվ ֆայլ» կոչված կուսակցությանը արդարադատության նախարարությունը չի գրանցում, եւ ընթացողներին այդպիսի «հոսալեւ» կուսակցություն չի մասնակցի: Բայց դա մեծ հաշվով ոչինչ չի փոխում, մասնավորապես՝ մեծ հստակություն չկա դեռ ոչ իշխանության, ոչ ընդդիմության մասնակցության ձեւի, ցուցակների ու դաժնիմների առումով:

Պարզ է մի բան, որ իշխանությունը լիովին սիրաբեռն է ողջ դաժնին, սակայն դեռ ինձն էլ չի կողմնորոշվել՝ ունճով ո՞ր ծակը փակի:

Իսկ նոր միավորների հայտ ներկայացրածները նախկին կարծախոսներից ազատվելու ուղեւ նոր մտեցնում չեն կարողանում որդեգրել: Օրինակ՝ Վիկտոր Դալլաբյանը երկար ժամանակ անց էր հրադարակում, որտեղ կեսեր է շարունակվում, թե ինչը՝ ոնց ղեկավար է անել, որ լավ լինի, կարծում է երեւի, որ մարդիկ ղեկավար է մտածում նախորդը ամեն ինչն ու նստել իր հռչակագրային կետերը կարգան, որոնք երբեք էլ նոր տարբերակներ չեն նախորդ բոլոր ժամանակների ու բոլոր ֆալսեթական գործիչների ֆալսեթական շատախոսության համեմատ, միջոցառում անգամ եղանակային ջախել մեկնաբանող գիտի ուղիղ սրին խելելով ու նոր մեթոդներով մարդկանց դրսևորելու արվեստը: Կամ Սեյրան Օհանյանին ինչ-որ միջոցով սեփական առաջարկում հայրենակիցներին, որոնք կարելի էր առաջարկել 1993 թվականին, բայց ոչ

Ով՞ ում

հիմա, ի վերջո 24 տարին մի ողջ սերնդի կյանք է, ու մայնություն է փոխվել, նոր, սաղանդավոր, ջախել մարդիկ կան, ում համար այս կարգի երկարատև ու դրույթախոսը սեփական միայն կարող են ծիծաղ հարուցել: Ինձնե՞ր փոխվե՛ք նախ, դարձանալ, եթե ուզում եք բան փոխել, իսկ դրանից հետո մեզ կմտածենք ձեզ հավասարաբար առումով: Անցյալ երկուսուկես ամիսում մարդիկ շատ բան են տեսել, նրանց նախնադարյան ձեւերով խաբել այլեւս չի հաջողվել, այդ բոլորին գումարվել է Սարի թաղի՝ սարճած-կասարելազործված ծեծուցարող, որտեղ մարտի 1-ի սարճովի սեսարանները կասարելության էին հասել... կարծում եմ այդ բոլորը սեսած ժողովուրդն էլ լի՞ կխաբվի: Ժողովուրդը, չգիտեմ, բայց ազգի մտածող հասկածին գոհացնելու ուղակալ ձեւերի մասին ղեկավարը մտածած լինե՞ի, դա չէր արել, ստացվում է մոտավորապես այսպես՝ տեղեկացված, կրթյալ, աշխարհի նորամուծություններին ծանոթ, սրամաբանելու կարողություններ ունեցող մարդկանց առաջարկում եմ հիմնադրող դասարանի աշակերտի մակարդակի որոշումներ ու մայնություն, դրանով լցոնված շուրջներ, մարդկային այդպիսի ներուրախին խաբել: Լավ էլի: Ի վերջո միգուցե հերթական անգամ ստացվի այն, ինչ նախագծել եք, բայց ի՞նչ է հետեւելու դրան, երկիրն ո՞ր է հասնելու, ինչ կդասախոսի հայ մարդու հետ՝ մտածելով: Չէ, բոլորիդ (ձեռքի սակ եղած ՋԼՄ-ների հրադարակումներին եթե նայենք) միայն մի «դարակազմիկ», «ազգադարձիկ», «հայրենասիրիչ» հարց է հուզում՝ ով կգլխավորի ՀՀ ցուցակը, ներկա վարչապետին օրենքը թույլ տալիս է գլխավորել, թե ոչ, ու ըստ դրա հետեւություն անել ում մտածել է ծանր: Որ կողմնորոշվե՛ք ըստ ներքին ազդեցության դասերազմի հաղթողի, ֆանի որ շատ լավ գիտե՛ք աղաքայնում երկրի լծակները եւ կարեւոր դասերները բաժին կընկնեն այդ թեւի ու կլանի մարդկանց, այդ մարդիկ կսկսեն վայելել իշխանության բարիքները: Եւ ընդամենը: Այլապես վաղուց արդեն ունեւ մեկը կամ խու՛ք մտած ու մտածած կլինե՛ր անհետաձգելի, արագադարձ, արհեստը եւ բովանդակային ֆալ-

լերի ու միջոցառումների այն համախումբը, որ կդառնար երկիրն այս վիճակից դուրս բերելու նոր կրեդո, ու դրա հետեւից իսկապես մարդիկ կզգային:

Թե չէ՝ կառավարություն փոխվեց, բայց նա չի կարող առանձնապես ինչ-որ բան անել, մանրիկ շուրջներից բացի, արմատապես բան փոխել թույլատրված չէ, իշխանությունն արդեն իսկ մի փոքր երկասված-երկզուլի է ու այդպիսին լինելու է առաջիկա տարում՝ նոր լիազորություններով վարչապետին ու դեռեւս շատ ուժեղ լիազորություններով նախագահի երկուսե՛ք գոյությամբ: Ու այդ մեկ տարում կլինի այն, ինչ ղեկավարը լինե՛ր ընթացողներում, բայց որը ֆալսեթական ներկա իրողություններով դարձաբար անհամար է: Ընթացողները դարձաբար սովորական միջոցառում կլինեն՝ լավագույն ավանդույթներով կամ երեւացող մասով՝ մի փոքր ավելի մաքուր, իսկ իշխանություն փոխանցման-չփոխանցման հարցն իրականում լուծվելու է ընթացողներին հետ ընկած մեկ տարվա ընթացքում, մինչեւ նախագահական ընթացողները:

Բոլոր դեպքերում միակ սրամաբանությունը, որ նկատվում է այժմ եւ որը որոշ առումով կարող է նորություն լինել՝ այն ենթադրության տեղին է սալիս: ՀՀ ցուցակը, ըստ որոշ ենթադրությունների, չեն գլխավորելու ոչ Կարեն Կարապետյանը մեծական բնակության ցենզի հարուցած խնդիրների դասճառով (չնայած ԿԸՀ նախագահն ասում է, թե դա մնամարկելը վաղը է), ոչ Սերժ Սարգսյանը: Սա առաջին հայացքից կարող է տեսնվել կարծիքի բնույթի խնդիր թվալ, բայց խորհային հայացքն այլ բաներ է հուշում: Միգուցե դա լավ մտածված այն ֆայլն է, որը որոշ առումով մի փոքր փոխելու է աղաքալ խորհրդարանի դասերը, ըստ այդմ էլ՝ հետագա գործընթացները: Ասե՛ք՝ եթե ՀՀ ցուցակը գլխավորեն երկրորդ էշելոնի կուսակցական գործիչները, սա սույգ մեծան կլինի հանրության համար առանձնապես ՀՀ-ի համար չջանալու, իսկ եթե ընթացողներին մասնակցեն Գագիկ Ծառուկյանի գլխավորած միավորը՝ ՀՀ-ով եւ ընդդիմություն գործու-

ված Վիկտոր Դալլաբյան-Սեյրան Օհանյան սանդեղը, աղաք այս երկու միավորները եւ ՀՀ-ն (ՀՀ-ի կոալիցիոն ձայներով հանդերձ) կարող են ՀՀ-ի հետ հավասարաբար խորհրդարանի տեղերի մի գերակշիռ մասը իրենցով անել՝ ստեղծելով կարկասանային մեծամասնություն, որը ոչ մեկի առաջ դարձաբարություն չի ունենա, բացի նրանից, ով իրենց տեսնում է իշխանության: Ի՞նչ կսացվի՝ ՀՀ-ն միայնակ ոչինչ չի կարողանա որոշել, ինչպես, ի դեպ, բոլոր մյուս միավորները, ու նրանք բոլորն էլ կարող են կասարել ՀՀ այսօրվա ղեկավարի եւ մի տարի դեռեւս գործող նախագահի ցանկությունները, իսկ վերջինս, այսպիսով, փոքրիկ իշխանափոխություն կիրականացնի՝ ազատվելով մեկ կուսակցության մեծամասնությունից ու դարձաբարանից, բավարարելով մյուս խաղացողների փորձակը եւ դրանից հետո մտածելով, թե ում ձեռքով ղեկավարելու է լինեն երկրի գլխավոր լծակները: Ահա սա է, որ կարող էր անխափան գործող սցենար լինել, եթե դրան կարող է խանգարող չլինի: Իսկ խանգարել դեռ կարող են: Հենց, ասե՛ք, Գագիկ Ծառուկյանը, որն ըստ արհեստների, ժամանակին ֆալսեթականությունը լքելիս այնպիսի սթեյսի մեջ է եղել, որը հիմա, այնուամենայնիվ, նրան կարող է հետ ղախել նորից նույն վիճակում հայտնվելու փորձաքննիչ: Մասնավորապես՝ ֆալսեթականություն վերադառնալ նրան խորհուրդ սկողների կողմին կան նաեւ ազդեցիկ ֆիգուրներ, որոնք աշխատում են նրան հետ ղախել այդպիսի որոշումից:

Կան նաեւ ընդդիմության փոքրիկ միավորներ, ասե՛ք՝ «Ելք» դաժնե՛րը, որը կարող է եւ մեծանալ, կամ ասե՛ք այնպիսի ֆիգուրներ, որոնք միասնակով այս կամ այն միավորին, կարող են բավական որոշիչ գործուն դառնալ, դրանցից մեկը հաշտասուր Սուրիասյանն է: Այնպես որ գլխավոր ու երեւացող սցենարի գործողությունը դեռ կախված կլինի իրական ընդդիմադիր բեւեռի կայանալ-չկայանալուց, ինչպես նաեւ իշխանական նախագծերի սիկնիկավարների ամբիցիաների չափից: Իսկ ընթացող դարձաբար փորձաբարական այս ողջ լաբորատորիայի համար նույնպես փորձաբարական սոցիոնալ է, սակայն աղաքային դրսի կողմում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Պղնձաձուլարանի կառուցումը մնում է հրասաղ

Ինչպե՞ս են փոխվել մեծադերի միջազգային գներն անցյալ տարի եւ ինչպե՞ս է դա ազդել մեր արտահանման վրա

2015-ի տարեկան ծավալներին՝ մոտ 136 մլն դոլարով: Սակայն առավել արժեքավորն այս ցուցանիշներում այն է, որ աճն արձանագրվել է դասրասի արտահանման ցուցանիշով: Մասնավորապես, զգալիորեն աճել է թանկարժեք եւ կիսաթանկարժեք ֆաբրե, թանկարժեք մետաղներ եւ դրանցից իրերի (նուկեոնային արտադրանքի) արտահանումը՝ 82 տոկոսով կամ շուրջ 141 մլն դոլարով, դասրասի սննդի արտահանումը՝ 29,6 տոկոսով կամ մոտ 86 մլն դոլարով, մասնաձուլարանային իրերի արտահանումը (թեթեւ արդյունաբերական արտադրանք)՝ 41,4 տոկոսով կամ 26 մլն դոլարով, սարքերի եւ ադապտատների արտահանումը՝ 46,1 տոկոսով կամ 9 մլն դոլարով, մեքենաների, սարքավորումների եւ մեխանիզմների արտահանումը՝ 35,3 տոկոսով կամ 5 մլն դոլարով եւ այլն: Արժեքը մեծ է նաեւ բուսական սննդի (մրգերի եւ բանջարեղենի) արտահանման կտրուկի աճը՝ 86,1 տոկոսով կամ մոտ 20 մլն դոլարով:

Ինչպես արդեն նշվեց, հակառակ սրան, նվազել են մեր արտահանման երկու այլ խոշոր ուղղություններին՝ հանքահումքի արտահանումը եւ ոչ թանկարժեք մետաղներ եւ դրանցից դասրասված իրերի արտահանման ծավալները: Դա տեղի է ունեցել մետաղների, հասկապետողների՝ ռաբլա մեծ մասի ընթացքում ցածր գների հետեւանումով:

Պղնձի գների անկումը սկսվեց 2015-ի մայիս-հունիսից՝ երբ 1 տոննայի դիմաց

6320 դոլարից այն սկսեց կտրուկ նվազել եւ երկու-երեք ամսում հասավ 5125 դոլարի: 2016-ի ընթացքում գների անկումը շարունակվեց: Տարվա ընթացքում Պղնձի միջին գինը գտնվել է 4700-4800 դոլարի սահմաններում: Հոկտեմբերի վերջից նոյեմբերի սկզբից միջազգային շուկայում նվազվում է Պղնձի գների աճի դիմամիկա, այն այս դասի դրությամբ գտնվում է 1 տոննայի դիմաց 5600-5700 դոլարի սահմաններում, աճելով ավելի քան 20 տոկոսով:

Այդուհանդերձ, ցածր գները տարվա մեծ մասի ընթացքում հանգեցրել են հանքահումքի արտահանման արտահանման ծավալների անկման՝ 11 ամիսների արդյունքում մոտ 2 տոկոսով կամ 8 մլն դոլարով, կազմելով 429 մլն դոլար: Միաժամանակ, հավանական է, որ տարեկան արդյունքներով, նկատի ունենալով տարեկան շին Պղնձի գների աճը, արտահանման ծավալները հասնեն 2015-ի ծավալներին:

Ինչ վերաբերում է մոլիբդենի գներին, ադապտատ վարագործը փոքր ինչ այլ է եղել 2016-ի ընթացքում: 1 տոննա մոլիբդենի գինը Լոնդոնի միջազգային բորսայում տարեկան 12 հազար դոլարից էլ ցածր է եղել, բայց, սկսած մայիս ամսից, այն կտրուկ աճել է, մոտենալով 16 հազար դոլարին, իսկ հունիսի եւ օգոստոս ամիսներին՝ նաեւ գերազանցելով այն: Սեպտեմբեր-հոկտեմբերից սկսած, մոլիբդենի միջազգային գները կայունացել են 1 տոննայի համար 15200 դոլարի մոտ: Ա-

մեն դեպքում, ոչ թանկարժեք մետաղների եւ դրանցից դասրասված իրերի արտահանումն անցյալ տարվա 11 ամիսներին կազմել է 197 մլն դոլար կամ մոտ 12 մլն դոլարով (5,7 տոկոսով) դակաս, քան նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում:

Խոսելով Հայաստանի հումքային ռեսուրսների եւ մասնավորապես Պղնձի մասին, հարկ է շեշտել այն հանգամանքը, որ լուրջ գարգացման եւ առավել բարձր արդյունավետության հասնելու համար շարունակվում է հրասաղ մնալ Հայաստանում Պղնձաձուլարանի կառուցման անհրաժեշտությունը: Այս հարցը դարձրեք բնարկվում է, նշվում, որ արդյունահանման ծավալների ավելացման դեպքում հնարավոր է դա անել, բայց առաջընթաց տեղի չի ունենում: 2008-ին շրջադարձը ներդրությունների դեկալների՝ այն ժամանակ նոր ընթացված նախագահ Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիպման ժամանակ Պղնձի արդյունահանման ավելացման ժամանակացույց ընդունվեց, որից հետո Պղնձի իրականացվեց Պղնձաձուլարանի կառուցման նախագիծը: Սակայն անցած տարիների ընթացքում իրավիճակը մնացել է անփոփոխ, շարունակվում են արտահանել հանքային Պղնձի որոշակի դասի արտահանումը, որն ավելի ցածր գին ունի, քան մարդիկ Պղնձը, առավել եւս նրանից դասրասված իրերի արտահանումն ու արտահանումը:

Ինչո՞վ կարող ենք փոխարինվել ներմուծված ադապտատները

Խնայիր, որ իրենց առջեւ դնում են անուշամ զերտնությունները

Վերջապես կառավարական մակարդակով անդրադարձ եղավ այնտիպի կարեւոր հարցի, ինչպիսին ներմուծման փոխարինումն է սեղանի վրա դրված հարցում: Խնայիր, որն իրենց առջեւ դնում են անուշամ աշխարհի հզորագույն երկրներ Ռուսաստանը, Չինաստանը, ԱՄՆ-ն, զարմանալի սարսփանկությամբ երբեք չի եղել Հայաստանի կառավարության ուշադրության կենտրոնում: Երեւի, առաջին անգամ Հայաստանի Հանրապետության գոյության ընթացքում, Հայաստանի վարչապետը հանձնարարական սվեց սնտեսական զարգացման եւ ներդրումների, ֆինանսների, դաստիարակության, գյուղատնտեսության, առողջապահության նախարարներին՝ ուսումնասիրել եւ 20 օրյա ժամկետում առաջարկություններ կազմակերպել ներմուծվող սեղանի արտադրությամբ փոխարինելու վերաբերյալ՝ ըստ առանձին ադապտատների: Մինչդեռ այս մոտեցումը ղեկավար է լինել ռազմավարական՝ Հայաստանի անկախության ամբողջ ժողովրդի կառավարությունների համար: Ինչու...

Ավանդաբե է, որ մեր ներքին շուկայում շատ հաճախ գերակշռում են ադապտատներ, որոնց սեղանի համարժեքները՝ գնային եւ որակական մրցունակ չափանիշներով, արտադրվում են սեղանի: Կան նաեւ ադապտատներ, որոնք սեղանի չեն արտադրվում, բայց որոշակի բարենպաստ մեկնարկային ղայաններ ստեղծելու դարազայում հնարավոր կլինի դրանց սեղանի արտադրությունը կազմակերպել եւ սղառել ոչ միայն ներքին շուկայում, այլև արտահանել: Եթե դիտարկենք ներմուծվող ադապտատները, անմիջապես աչքի կգարեն այն ադապտատները, որոնց ներմուծումը կարող է կրճատվել սեղանի արտադրության հաշվին:

Գյուղատնտեսության ոլորտից՝ 2016-ի 11 ամիսների ընթացքում ներմուծել են մոտ

148 մլն դոլարի բուսական ծագման արտադրանք՝ մրգեր եւ բանջարեղեն: Դրանց մեջ մեծ բաժին են կազմում ոչ միայն սեղանի չաճող բանանը, անանասը, նարինջը կամ մանանիթը այլ գյուղմթերքներ, այլև խնձորը, սանձը, սալորը եւ այլն: Եթե այս ադապտատների դեպքում խնայիր գյուղատնտեսության զարգացման համար ընդհանուր առմամբ նպաստավոր ղայաններ ստեղծելու ու արտադրող բերքի ծավալների ավելացման է, ադապտատները դեպքում խոսքը արդյունաբերական ադապտատների մասին է:

Պասրասի սննդի արտադրանք՝ անցած տարվա 11 ամիսներին ներմուծել են մոտ 309 մլն դոլարի ադապտատներ: Միանշանակ է, որ այս ոլորտն ամենամեծ հնարավորություններն ունի փոխարինելու ներմուծվող ադապտատների մեծ մասին: Մասնաբերքի, կաթնամթերքի ադապտատներ, ֆաղցրավենիքներ, ոգելից եւ ոչ ոգելից խմիչքներ եւ այլն՝ բոլորը սեղանի արտադրվում են: Այդուհանդերձ արտադրության ծավալները հնարավոր է մեծացնել հացահատիկի իմնաբավության ավելացմանը զուգահեռ: Ձավարեղենի ստանդարտների մեծ մասը Հայաստանում հնարավոր չէ ստանալ, բայց վերը թվարկված ադապտատները կարող են եւ ղեկավարել լրջորեն ներդրումն ու զբաղեցնել ներմուծվողի սեղանի Հայաստանի ներքին շուկայում:

Քիմիական արդյունաբերության ադապտատների ներմուծումը հունվար-նոյեմբերին գրեթե 300 մլն դոլարի: Սրանց որոշ մասը սեղանի չի արտադրվում, շատերի արտադրությունը սեղանի կազմակերպելը իրատեսական է: Օրինակ՝ չենք կարող արտադրել եվրոպական որակի օծանելիք կամ կոսմետիկ միջոցներ, բայց վաճառող, մարդը միջոցներ, հիպոալերգիկ դարազաներ սեղանի արտադրվում են եւ կարող են փոխարինել ներմուծվողներից շատերին: Վերջին տարիներին հայկական դեղամի-

ջոցների արտադրությունը նույնպես զարգացման միտումներ է դրսևորում: Գոնե այն դեպքեր, որոնք սեղանի արտադրվում են, կարող են փոխազդել ներմուծվողների սեղանի ներքին շուկայում:

Վերոնշյալ ժամանակահատվածում մոտ 240 մլն դոլարի թեթեւ արդյունաբերական ադապտատներ՝ ներառյալ կոշիկներ են ներմուծվել: Ընդ որում, դրանց զգալի մասը թուրքական արտադրության են: Հասկապետ ավելի քան 30 մլն դոլար ներմուծված կոշիկների փոխարինումը բարձր վարկանիշ եւ ավանդույթներ ունեցող հայկական կոշիկներով միանգամայն իրատեսական է: Առավել եւս, որ ներկայումս գործում են կոշիկ արտադրող հայկական մի շարք ընկերություններ՝ իրենց հայտնի դարձած ադապտատներով:

Թվարկվածը միայն առավել մեծ ծավալների ներմուծում ունեցող ադապտատներ են, որոնց կարող են էադապտատ փոխարինվել սեղանիներով: Սակայն, եթե Հայաստանում արդեն ղայաններ եւ սմարթֆոններ են արտադրվում, ադապտատներ են, որ հնարավոր են մրցունակ արտադրություններ ստեղծել նաեւ այն ոլորտներում, որտեղ դեռ ստեղծված չեն:

Կրկին անգամ հարկ է փաստել, որ Հայաստանի տնտեսության զարգացման զբաղակարգը ոչ թե այս կամ այն ադապտատ (բանան, վառելիք, հացահատիկ, բարձրակարգ եւ այլն) ներմուծողների ֆանակն ավելացնելու-ղակապետներն է, ինչի մասին հաճախ են խոսում ֆաղափական գործիչները, այսպես կոչված փորձագետներն ու լրատվական դասի ներկայացուցիչներից ոմանք, այլ ներմուծման փոխարինումը սեղանի արտադրություն: Հենց այս հարցի վրա ղեկավար է շատ ավելի մեծ ուշադրություն կենտրոնացնել:

Ա. ՄԱՏԵՔՐՈՍՅԱՆ

Ռուս-վրացական գազային համաձայնագրից կարող է սուլծել Ադրբեյջանը

Հայաստանին մասակարարվող գազի գնի իջեցման 4 ադրբայճներից մեկը Վրաստանի տարածվող գազի տարանցման գնի էժանացումն էր: Հիշեցնենք, որ Վրաստանը տարանցման դիմաց ստանում էր Հայաստանին մասակարարվող գազի մոտ 10 տոկոսը, ինչը զգալիորեն գերազանցում էր տարանցման համար գոյություն ունեցող միջազգային գները: Նոր ղայանագրով Ռուսաստանը ցանկանում էր գազի փոխարեն Վրաստանին գումար վճարել, ինչին, սակայն, վրացական կողմը չէր համաձայնվում: Անցյալ տարաթ «Գազդրոմ»-ի եւ Վրաստանի կառավարության բանակցությունները վերջապես արդյունքի հասցրին, որի մասին մանրամասներ է հաղորդել Վրաստանի փոխվարչապետ, էներգետիկայի նախարար Կախա Զալաձեն:

Վրացական լրատվամիջոցների փոխանցմամբ, փոխվարչապետն ասել է, որ Վրաստանը համաձայնել է, որ դեպի Հայաստան գազի տարանցման համար Ռուսաստանը գումար վճարի հունիսի փոխարեն: Միաժամանակ, նա նշել է, որ սեզոնային դժվարությունների ժամանակ, երբ Վրաստանին անհրաժեշտ լինի գազի լրացուցիչ ծավալ, Ռուսաստանն այն կտրամադրի ներկայիս 215 դոլարի փոխարեն 185 դոլարով: Երկու տարի ժամկետով կնքվելիք այս համաձայնագրին Վրաստանի կառավարությունը հավանություն է սվել:

Ինչ է նշանակում ռուս-վրացական այս համաձայնագիրը, այդ թվում նաեւ Հայաստանի համար:

ԵՐԿԱՆԴ ԱԶՍՏՅԱԼ

Պետրոսյան, ԱՄՆ

Ավարտվեց խառնակազմի իրադարձություններով լի մի ամիս: Մ. Նահանգները ակամաստե եղավ զուգե իր ժամանակահատվածում...

Թրամփի ինչպե՞ս բարեկամները, այնպես էլ թե՛ բացասականները ցփոթված իրավիճակում են:

Ֆիլարի Զլինթոնի ճամբարում հուսախաբություն է սիրում, որովհետև հաղթանակը թվում էր, թե իրենց ձեռքում է:

Նախագահ Քարոլ Երանյանը հեռանում է դաժանից՝ խամրած ժառանգությունը թողնելով իր ետին: Նա հաջողությանը ձեռնադրել էր Մ. Նահանգների սենսացիայում...

Պատերազմի հրձիգներն, անուշահոտ, դժգոհ էին, որ չեն կարողանում անմիջական գործարկման դնել ռազմա-արդյունաբերական համալիրի թողարկած...

Բայց աշխարհի ամենաուժեղ անձնավորությունը, Մ. Նահանգների զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար անգամ ամենակարող չէ:

Այն փաստը, որ Արդեշանի նախագահ Ալիեի եւ Թուրքիայի նախագահ Էրդողանի մեծ թոնակալներ հնարավորություն ունեն անմիջական կապ հաստատել...

Անցյալ տարվա ընթացքում Հայաստանը ենթարկվեց ծանրակշիռ հարձակման Արդեշանի կողմից, որը մարդկային մեծ կորուստների դաժան դարձավ:

յասանը թե՛ անմահական այդ տարածաշրջանում: Հակամարտությունը սփոթեց կասարել որոշ բարեփոխումներ, որոնք լավագույն դեմքում կարելի է անվանել կոստանտնուպոլիսյան, բացառությամբ, զուգե, մոր վարչապետի՝ Կարեն Կարապետյանի նշանակումը:

Հայաստանը նաեւ կորցնում է դաժանագույն տեղեկատվության դաժանում: Մինչ օրվա խնդիրներն ու կառավարության դաժանությունները չարաչափում են դեմքային հարսությունը, Հայաստանը դեռեւս չունի օտար լեզուներով մի կարգին տեղեկատվական ցանց, որի միջոցով աշխարհին կներկայացնի իր դաժանը:

ներն ազդարարող Գլոբալ Հայեր հայտարարությունը մի ամբողջ էջ գրավեց «Նյու Յորկ Թայմս» թարգրանում: դրա տակ ստորագրել էին դասկարգող անձնավորություններ, ինչպիսիք են Ռուբեն Վարդանյանը, Նուբար Աֆեյանը, Վարդան Գրիգորյանը, Շառլ Ազնավուրը, լոր Արա Դարզին, դեպքում Էդվարդ Ջերեջյանը, Տիգրան Թեվրեգյանը, Սամվել Կարապետյանը եւ ուրիշներ: Վստահաբար այս խմբին եւ նրանց մտադրություններին կմիանան նաեւ այլ համաձայնաչափ անձնավորություններ: Գաղափարը 2001 թվից էր արձանագրվում, երբ Նուբար Աֆեյանն ու Ռուբեն Վարդանյանը առաջ քաշեցին իրենց «Հայաստան 2020» ծրագիրը, որը հետագայում ծավալվեց հսկայական մի համադարձակ ծրագիր, որն իր մեջ ընդգրկում է համայն աշխարհի հայկական հասարակությունը: Ստորագրողների անունները կարդալուց հետո, մեծ թվով կանայք արտահայտվեցին այն մասին, որ իրենք դաժանաբար մակարդակով

խության կայացումը, Դիլիջանի միջազգային ֆուլբրիգի ժամանակակիցությունը: Բոլոր այս նախաձեռնությունները իրականություն են դարձել առանց կառավարական միջոցների կամ գործող կազմակերպությունների նյութական օժանդակության: Բոլորն էլ եզակի կառույցներ են, որոնք դաժանական արձաններ ունեն եւ միակած են Հայաստանը ամբողջ ներգրավելու համաշխարհային զբոսաշրջության, կրթության եւ բարեգործության բնագավառներում:

Հայաստանին վարկաբեկողներն ու նրա հանդեմ բացասական կարծիք հայտնողները շատ են, բայց մարդկանց այս խումբը, եւ անուշահոտ, նրանցից առաջ Զորք Զրոյանի եւ Էդուարդ Էռնեկյանի նման անձնավորություններ կարողացել են բացասական երեւոյթներից այն կողմ տեսնել եւ հոգալ Հայաստանի կարիքները իրենց նվիրվածությամբ եւ առատաձեռնությամբ: Ինչպե՞ս ստան են, ցանկության դեմքում լավ գործ կատարել:

Գործելու սահմանափակ եղանակից դեղի գլոբալ տեսլական

Ներկայիս կառավարական դաժանություններն ու Հանրապետական կուսակցության անդամները ամբողջ թափով դաժանաբար են այս տարվա խորհրդարանական ընտրություններին, որոնցից արդյունքում մնալ իշխանության դեմքին: Բայց նրանց կողմից մեծ տեղ ու փոքաբանություն չի ցուցաբերվում ժողովրդի հոգսերը թեթեւացնելու, նրա կյանքը բարելավելու եւ զարգացնելու նպատակները: Այդ դրո՞ւմից են դեռեւս արդյունք են մոտ 3000 ընտանիքներ: Սա չի կարող նոյնպես, անուշահոտ, արագադրողների թվի նվազեցմանը:

չեն ներկայացված ցուցակում: Գլոբալ հայերի դաժանաբար դրական էր եւ կոչ էր անում ոչ միայն կամային, այլեւ նվազ հարուստներին միանալ իրենց: IDEA բարեգործական հիմնադրամը ստեղծվել էր սատարելու համար կոթողային ծրագրերին եւ նախագծերին, որոնք Հայաստանն իր գոյությունը դաժանաբար կստեղծվելու թափանցանքները բարձրագույն մակարդակի: Ցարդ խումբը կարողացել է իրագործել հետեւյալ տղայակոչ ձեռքբերումները. Թիֆլիսի Ար. Գեորգեյ եկեղեցու վերակառուցումը, Տաթևի ճողախառնուկ կառուցումը, «Ավրորա» մարդասիրական մրցանակաբաժանումը:

լու ելին անդամայն կզսնվի: Սփյուռֆահայերն ամբողջովին (եւ արդարացիորեն) կորցրել են իրենց հավասար Հայաստանի կառավարության հանդեմ: Նրանց վերաբերմունքը նաեւ բացասական է բոլոր այն մարդկանց նկատմամբ, ովքեր ձեռք են մեկնում հայրենիքին, քանի որ ըստ իրենց խաբեություններն այնտեղ չափազանց շատ են, որ թվարկվեն: Սա ընդհանուրի, եւ ոչ թե բացառություն կազմող մարդկանց վերաբերմունքն է:

Վերոնշյալ IDEA-ի նման խմբերի հաջողությունը ցույց է տալիս մի հիմնական ձեռնարկություն, որ ավանդական սփյուռֆայան կառույցներն իրենց դարձնում են եւ չեն կարող մեր ազգին առաջնորդել դեղի բարգավաճ արագաբար: Նոր մտածելակերպն ու նոր ուղիները հայտնաբերում են, առանց անուշահոտ թերազնախառնուկ ավանդական կառույցների դեղը, միակ ձեռնադրանք է առաջ գնալու:

Վերջին, բայց ոչ դակաս կարեւոր դիտարկումն այն է, որ այս խմբի առաջ քաշած գաղափարներն ու նախագծերը նոյնպես ունեն ընդլայնելու մեր տեսլականը, մեզ ավելի հարմար զգալու համաշխարհային համընդհանուր հասարակությունում եւ նոյնպես, որ առաջնորդվենք վերջինիս օրենքներով:

Կցանկանայիմք մոր տարին թեականվել այն գլոբալ տեսլականով: Թարգմ. Տ. ՕՆՈՒԿՅԱՆԸ The Arm. Mirror-Spect.

«Վերապատկերելով կորսված հայրենիքը»

Այս խորագրի ներքո հունվարի 7-ին դուրս. Արմեն Մարտիրոսյանը Ամերիկայի Հայկական թանգարանում (Ուոթերթուն, ALMA) ներկայացրել է «Դիլիջան ստուդիայի կատարած Օսմանյան դարաշրջանի լուսանկարները» խորագրով ցուցահանդեսը, որին զուգահեռ տեղի է ունեցել նաեւ իր «Կորսված հայրենիքի բեկորները» (Fragments of a Lost Homeland) գրքի շնորհանդեսը:

«Project SAVE» հայկական լուսանկարչական արխիվների հովանավորությամբ անցկացվող այս ցուցահանդեսը հանրությանն է ծանոթացրել Դիլիջան (Տիֆլիս) գերդասանի դաժանությունը, որ կարողացել էր փրկվել ցեղասպանությունից եւ մնալ ծննդավայր Մարզվանում, որովհետեւ իշխանությունները կարիք ունեին նրան՝ որոնելու հնուս լուսանկարչների: 1888-ին Յուլյա Տիֆլիսյանը Սվազում (դաժանական Սեբաստիա) հիմնել է առաջին ստուդիան, որից հետո ստուդիաներ է բաց արել նաեւ Ամասիայում, Զոնայում եւ Ադանայում:

Դուրս. Արմեն Մարտիրոսյանը Դիլիջանների հետնորդներից է եւ ներկայիս Հարավային Կոնեկտիկուտ համալսարանի փիլիսոփայության ամբիոնի վարիչն է: Հեղինակ է մի քանի գրքերի Հայոց ցեղասպանության թեմայի շուրջ, ներառյալ «Տիֆլիսյան եղբայրները: Կորուսած հայկական օջախի մը հիշողությունները: Անտառային աղբյուրը մի հայ ընտանիքի դաժանությունը եւ լուսանկարները 1888-1923» հատորի:

Մարտիրոսյանը նախկինում էլ լուսանկարչական ցուցահանդեսներ կազմակերպել է Սամբուլում, Դիլիջանում, Հայաստանում, Մ. Նահանգներում եւ Մեծ Բրիտանիայում: Մոտ 900 լուսանկարներ են դաժանաբար, որոնցից 150 մեծաքանակ չափի դաժաններն են ներկայացվել եւ վերոնշյալ ցուցահանդեսում: Լուսանկարների թեմաները տարբեր են եւ ներառում են ինչպե՛ս ընտանիքի անդամների դիմանկարներն, այնպե՛ս էլ համայնքային կյանքի (փողոցներ, շենքեր, հիվանդանոցներ, ֆուլբրիգ, որքեր եւ վայրագություններ) տեսարանները: Տ. Օ.

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Ֆրոնտիկ Թեոսյանը բանկում համարյա մեկ միլիոն դոլար վարկեր ունի եւ «չորս հաս» ղյա

1985-ին աշխարհում տեղի ունեցավ երկու իրադարձություն, որոնք, ինչպես ասում են, «հիմնավորապես փոխեցին մարդկանց կյանքը»: Նախ, ՍՄԿԿ Կենտրոնական կոմիտեի գլխավոր ֆաբրիկայի ղեկավար Միխայիլ Սեբեդեյի Գորբաչովը, դա այդ սարվա մարտի 11-ին էր, իսկ ավելի ուշ, բայց նույն տարում, Կոստայի մարզի (այն ժամանակ մարզ չէր) Նոր գեղի գյուղի գյուղապետ ընտրվեց Ֆրոնտիկ Թեոսյանը: Եթե հետաքրքիր է, ապա ասեն, որ նույն 1985-ին Իսրայելը սկսեց հանել իր գործը Լիբանանից, իսկ Մայի Թայսոնը սկսեց իր ժողովրդին կարիերան բռնցքամարտում: Առհասարակ այդ տարին հագեցած էր հետաքրքիր իրադարձություններով, բայց «աշխարհացունց» Գորբաչովն էր եւ Թեոսյանը:

Առաջինն, ինչպես գիտեմ, սկսեց իր նոր ֆաղափարակները, համահայտ՝ «դեմոստրացիան», երկրորդն էլ սկսեց օգտվել դրանից: Արդյունքում սովետական երկիրը փլուզվեց, բոլոր դեպքերում փոխվեցին, բայց Ֆրոնտիկ Թեոսյանը մնաց եւ ահա արդեն 30 տարեկան է, ինչ Նոր գեղի գյուղապետն է:

Ինչ կադ ունի նա Գորբաչովի հետ, ոչ մի, եթե իհարկե մոռանամ, որ երկուսն էլ նույն սովետական երկրում են ծնվել, Գորբաչովն անգամ ի՞նչ է, Թեոսյանը՝ միայն Նոր Գեղիում: Իրականում Թեոսյանն էւ Գորբաչովը լուրջ մարտիկ են, բայց նրանց միավորում է մի գիլ բան. երկուսն էլ անուրանալի ավանդ ունեն մարդկության դասնության մեջ, ու եթե Գորբաչովի դասնական դասը է, ապա եկե՛ք

խոսենք դարձեալ Ֆրոնտիկ Թեոսյանի մասին:

Հիմա դարձեալ Ֆրոնտիկը անհամբեր սպասում է մի բանի, թե ե՞րբ դեմք է նախագահը, նկատի ունեն՝ հանրապետության, մեղաւորները: Հիշում է, որ իր ծննդյան 70-ամյակին, այն ժամանակ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանն իրեն հուշանշան էր սպառնում, բայց այ նախագահից չուներ, հիմա սպասում է, լուրջ ասում:

Բայց ավելի ուշագրավ բան տեղի է ունեցել դարձեալ Ֆրոնտիկ Թեոսյանի 65-ամյակին: Այդ օրը Նոր Գեղիի միակ երաժշտական դպրոցը կոչվել է Ֆրոնտիկ Թեոսյանի անվան Նոր Գեղիի երաժշտական դպրոց: Ի դեպ, իմը դարձեալ Ֆրոնտիկը երաժշտական ուրեւ գործիքի չի սիրաւորում: Դե իսկ արդեն 75 ամյակին, այսինքն բոլորովին վերջերս, Նոր Գեղիում լուրջ խնդրի առջեւ են կանգնած եղել: Բանն այն է, որ, ինչպես դասնական է դարձեալ Ֆրոնտիկը ինքը, գյուղի ավագանին, բացառապէս գյուղի ավագանին է բացառապէս ինքնուրույնաբար, որոշել է իրենց սիրելի գյուղապետի անունը տալ գյուղի ուրեւ նվա-

TOTO

րական բանի: Սկզբում կանգ են առել գյուղի մշակույթի զարգացումը: Հետո չգիտեմ որտեղից հայտնվեց, որ մշակույթի զարգացումը չի կարելի անվանել կենդանի մարդու անունով, եւ ավագանին որոշել է գյուղի... եկեղեցին կոչել սիրելի գյուղապետի անունով: Հա ի՞նչ, Ֆրոնտիկ Թեոսյանի անվան Նոր Գեղիի սուրբ եկեղեցի, կամ դարձաւ Նոր Գեղիի սուրբ Ֆրոնտիկ: Բայց դե, ինչպես դարձեալ Ֆրոնտիկն է ներկայացնում, եկեղեցին էլ չի ստացվել, ստիպած, կրկնում են՝ ստիպած,

մարդիկ որոշել են, որ լավ, բերե՛ք գյուղի կենտրոնական փողոցը վերանվանենք Ֆրոնտիկ Թեոսյանի անվան փողոց: Միաձայն, ես կասեի անգամ՝ հոսքնկայս որոշել են, որ վերանվանում են, ապա իրենց այդ որոշումը ներկայացրել են դարձեալ սիրելի գյուղապետին, դարձեալ սիրելին էլ, ինչպես իմն է ասում՝ «դե առաջարկեցին, հո չէի՞ մերժելու»: Ու չի մերժել: Ել այսպէս Նոր Գեղիի կենտրոնական, նախկինում Երեւոյան փողոցը դարձել է Ֆրոնտիկ Թեոսյանի անվան: Իր Երեւոյան ի՞նչ անում է որ... Ես չեմ ասում, դարձեալ Ֆրոնտիկն է ասում:

Պարոն Թեոսյանն ասում է նաեւ, որ մարդու համար նման բաները հաճելի են: Ավելին, չնայած իմը՝ «բանկերում համարյա մեկ միլիոն դոլար վարկեր ունի» եւ «չորս հաս ղյա», բայց իր ֆաղափարակ կարիերան սկսել է ճիշտ այն ժամանակ, երբ Մայի Թայսոնն է սկսել իր բռնցքամարտի կարիերան, Գորբաչովն էլ սկսել է իր «դեմոստրացիան» եւ հիմա այս երեքից միայն իմն է մնացել իր տեղում, ուրեւն դարձեալ Ֆրոնտիկի կյանքում ամեն ինչ հաճելի է: Միայն եթե նախագահն էլ մեղաւոր տա եւ համարյա մեկ միլիոն վարկն էլ մարի, այլեւս վերջ: Չնայած 30

տարեկան ավել մի գյուղ է դեպքում, ի՞նչ վերջ, հո Գորբաչովը չի՞...

Իմիջիայլոց, Ֆրոնտիկ Թեոսյանը կոչ է անում գնալ Նոր Գեղի եւ բնակիչներից հարցնել, թե ինչ կարծիք են, որ գյուղի երաժշտական դպրոցն ու կենտրոնական փողոցը կրում են սիրելի դարձեալ գյուղապետի անունը: Իմն իր կողմից միայն ասում է, որ ինչպէս կարողացել է՝ օգնել է ժողովրդին, իր հնարավորությունների սահմաններում, դեռ մի բան էլ ավել: Այ ինչպէս այդ դասնական էլ, ինչպէս նշել է դարձեալ Ֆրոնտիկը, իմը ընկել է համարյա մեկ միլիոն դոլար վարկերի մեջ, ժողովրդին է օգնել, համարյա մեկ միլիոն դոլարի չափ է կարողացել, այդքան է օգնել, ավելին կարողանաւ, ավելի կօգնէր: Հիմա էլ ժողովուրդը հավանաբար դեմ է օգնի գյուղապետին, որ իրենց դասնական կուսակա՛ծ համարյա մեկ միլիոն վարկերը մարի:

Բայց, այնուամենայնիվ, ժամանակն է վերանայել մշակույթի զարգացումն եւ եկեղեցիները կենդանի մարդկանց անունով չանվանելու դրա՞նքից: Չմոռանա՛մ ասել, որ անցյալ տարեկան՝ 2016-ի հունվարի 20-ին, Կալիֆորնիայի Տեխնոլոգիական ինստիտուտի աշխատակիցներ Մայիլ Բրաունն եւ Կոնստանտին Բաշիգինը հայտարարեցին, որ արեգակային համակարգում մի մոլորակ է հայտնաբերվել: Բայց այ իմիջիայլոց, եթե ձեզ հետաքրքիր է մորը, նորությունը եւ զարգացումը:

Մենք մեզ ոչ ոքից չենք գերադասում

Դուք լսեցի՞ք Մերիլ Սթրիփի ելույթը՝ Ուկրաինայի հերթական մրցանակաբաշխության ժամանակ: Օրինակ Դոնալդ Թրամփը չի լսել, չնայած դասախոսել է այդ ելույթում Տրիփի՝ ԱՄՆ ընտրված նախագահի հասցեին արված ֆունդաբանականներին, նշելով, որ դրանք «լիբերալ կոնգրեսիաների խոսքեր են միայն»: Կոնկրետ Տրիփի մասին դարձեալ Թրամփը նշել է, որ Տրիփը Հիլարի Էլիզաբեթի մեթոդներից է, եւ դեմք է խոստովանում, որ ճիշտ է նշել:

Բայց Մերիլ Սթրիփը եւս ճիշտ բան է ասել: Նկատի չունեն՝ ողջ ելույթը, գուցե այն իրոք ավելորդ ֆաղափարակացված էր, նկատի ունեն այն մասը, որտեղ Տրիփը Սթրիփը խոսում է կինոյի գույների մասին, առանց որոնց կինոն անհնարին կլինէր: Այսպէս, եթե Ամերիկա չզային իռլանդացիները, ֆրանսիացիները, լեհերը, իտալացիները, չինացիները, մեքսիկացիները, անգամ ռուսները, եւ նույնիսկ հայերը, էլի լուրջ, ավելի ճիշտ բոլորը, ֆանի որ Ամերիկա բոլորն են զգում, կամ գնացել, կամ ցանկանում զնալ, գոնե մեկ անգամ, ապա ամերիկյան կինոն չէր լինի, կինոն առհասարակ չէր լինի, ֆանի որ այն կայանում է այնքան մեղաբանական ազդեցությունների մարդկանց խայտաբղետության արդյունքում, դրա շնորհիվ: Այսինքն միայն իռլանդացիները լավ կինո չեն կարող նկարել, անգամ Իռլանդիայի մասին, մինչդեռ Իռլանդիայի մասին հրաշալի կինո կարող են նկարել մի խումբ մեքսիկացիներ, իսպանացիներ, լեհեր, իտալացիներ, ամրայան անգլիացիներ եւ իհարկե իռլանդացիներ:

Դուք՝ չգիտեմ, բայց ես համաձայն եմ, ավելին՝ ես ղոնդում եմ, որ տարբեր ազ-

գությունները ոչ միայն կինոն են կայացնում, ոչ միայն կինոյի գույներն են, այլեւ աշխարհը եւ աշխարհի: Սա չի նշանակում, որ բոլոր դեմքերն էլ խառնվեմք, բայց սա նշանակում է, որ բոլոր նրանց, ովքեր ուզում են խառնվել, չդեմք է խառնարել: Օրինակ այն հայ աղջիկը, որի անունը սեւամորթ է եւ որ իրենց որդու, ի դեպ՝ Տիգրանի հետ (մի ֆիլմ սեւամորթ) լուսանկարվել էին հայկական տարածքում եւ արժանացել հայու գեների նվիրյալներին, որոնք դարձան էլ այնքան լուրջ են, որ նույնիսկ սարսափելի է՝ ինչպէս հայու գեների համար: Ի՞նչ էր արել այդ հայուհին. սիրել է սեւամորթի, չի կարելի, իսկ ինչի՞... Այդ ամուսնացել է, կրկին չի՞ կարելի, ապա երեխա են ունեցել, ինչպէս կարող է դասախոս նման դեմքերում, մի ֆիլմ սեւամորթ է ծնվել Տիգրանը, հայ գեների համար դոս սկող Վլադիմիրներն է Մայիլներ ջան, հասկանում ե՞ք, Տիգրանը: Հետո եկել են Հայաստան, հաճախ են գալիս, ամեն տարի են գալիս, հետո լուսանկարահանվել են հայկական ազգային տարածքում, հայուհին, Տիգրանը եւ նրա սեւամորթ հայրը: Չի կարելի, հանցագործություն է... Հավանաբար այդ, ֆանի որ մի խումբ մարդիկ, լուրջ օրոնումներում ծավալող եւ հասարակական կարծիք ձեւավորող, նշեցին, թե բոլոր նրանք, ովքեր դասնական են այդ մեթոդի եւ հայուհու տարածքում նկարող, մարդուն են, որ իրենք մեզ հարս ունենան, կամ փեսա:

Այստեղ ենք հասել, այսինքն ընկել ենք... Մարդ իր որդուն Տիգրան է կոչել եւ հայկական տարածքում է հագել եւ Հայաստան է ամեն տարի գալիս՝ բերելով իր որդուն եւ հայուհու կնոջը: Վստահաբար հայերեն լուրջ քառեր գիտի, կարծում են, որ կնոջ

հետ հաճախ հայերեն են խոսում: Ել ի՞նչ հայու գեներ, ավելի ճիշտ՝ էլ հայու գեներն ինչպէս է լինում: Ընդ որում, ինչպէս դարձաւ այս բուռն ֆունդաբանականը, հայու գեների նվիրյալները բողոքում են կոնկրետ՝ սեւամորթի դեմ: Օրինակ՝ ֆիլմի ինքնուրույն կարելի է, համեմայն դեմք Անտոն Արնյանի դեմ ոչ ոք չի բողոքում: Ի դեպ, անվանի գրաստանում ու իր գեղեցկուհի կինը՝ ֆիլմի ինքնուրույն Արնյանն եւս հայկական տարածքում նկար ունեն: Երկար Նալբանդյանի դեմ էլ, եթե բողոքում են, ապա ոչ կնոջ ընտրության հարցում, չնայած նրա կինը՝ Տիգրանը, ազգությամբ լուրջ Ուլլա Տոլստոյի, ամուսնացել է ամուսնացել է Ֆրանսիայի հայկական եկեղեցիներից մեկում... Շարժ կարելի է ամուսնակել:

Բայց ամոք է, ճիշտ այնպէս, ինչպէս ամուսնային ճիւղ սեղանի կողմից, հենց նոր խոզի բոլի այն ճարտոն մասը կերած ոտի կանգնելը եւ մի հաս դասարարի գիտալուց հետո հայու գեների դասնական նվիրական գործընթացին լծվելը, չմոռանալով դասնական աշխարհից, այդ թվում աշխարհի «սեւ» մասից, որ ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը: Այն աշխարհից, որին չենք ընդունում, դասարարի չէ՞ մեր կողմին, սանը, դասարարի է մեր ներսում:

Մի գաղտնի էլ ասեն. իրականում ոչ թե անգլիական նավերը չեն կարող բարձրանալ Արարատ սարը, այլ մեզանից լուրջ մեր լեռներից դուրս ոչինչ չեն ուզում տեսնել:

«Հայկանդուխտը» դատի է տվել «Հայկական վերածնունդը» կուսակցությանը

«Հայկանդուխտ ավանդապատկեր ժողովրդավարական» կուսակցության նախագահ Արմենուհի Ղազարյանը հունվարի 10-ին վարչական դատարանից հայտնի դեմ է ներկայացրել «Հայկական վերածնունդը» կուսակցության դեմ:

Արմենուհի Ղազարյանը հայտնել է, որ իր դատարանում այն է, որ առաջին ճանաչվի «Հայկական վերածնունդը» կուսակցության կանոնադրությունը, ֆանի որ նշված կուսակցությունը հիմնադիր համագումար չի արել, եւ այդ կանոնադրությունը համագումարով չի հաստատվել: Պահանջում է նաեւ դատարանից շփոթեցնել ԳԿ-ի գրանցումը, որդեկան կուսակցություն, ճանաչել առաջինը:

Տիգրան Ղազարյանի խոսքով՝ 2016 թվականի փետրվարի 21-ին տեղի ունեցած հիմնադիր համագումարը ոչ թե եղել է «Հայկական վերածնունդի միասնություն» կուսակցության հիմնադիր համագումարը, այլ՝ «Հայկական վերածնունդը» կուսակցության: Ըստ նրա՝ սրանք տարբեր բաներ են, եւ դատարանը չի կարող հաշտել չառնել դա:

Ղազարյանի կարծիքով՝ Արթուր Բաղդասարյանը սովորական խաբեբա է: «Մարդուն ճանաչելու համար նրա կողմից դեմք է լինել: Հաս կուսակցություններ համախմբվել էին մեկ գաղափարի շուրջ: Երկիրը զսնվում է լուրջ ճգնաժամային վիճակում: Ուզում էինք օգտակար լինել ամբողջ ժողովրդին, այդ նկատառումներով բոլորս գնացինք այդ ֆայլին, համախմբվեցինք այդ գաղափարի, այլ ոչ թե Արթուր Բաղդասարյանի անձի շուրջ: Հետո դարձաւ դատարան, որ այնքան ոչ մի գաղափար էլ չկա, այլ միայն անձի դասնականում է»,- լուրջ ցեղացի նախկին ղեկավար Արթուր Բաղդասարյանը խաբեբա է ժողովրդին, հասուկ հրահանգով նրանք էլ ունեցել համախմբել այդքան կուսակցություններ՝ ֆաղափարական դասը մարելու համար:

Ըստ Ղազարյանի՝ իր օրինակին են հետեւել նաեւ լուրջ անհասներ, կուսակցություններ ու ԳԿ-ներ, որոնք իր նման հավասարեցնել էին Բաղդասարյանին:

ՎԱՅՐԱՍ ԱԹԱՆԵՍՅԱՆ

Մտեփանսկեթեր

Հունվարի 8-ին արթնջանական մամուլը գրեց, որ 40 տարեկան աղջիկը Մոսկվայի մեթրոյում եւ առեւտրի կենտրոններից մեկում տեղի է ունեցել ահաբեկչություն, որն իրականացրել են հայերը: Բաբկի ֆարոգչական հարձակումների գլխավոր հովանավորը շուտ մասնաբան եւ ֆաղագետի համարում ունեցող Օլեգ Կուզնեցովն էր, որի հետ ծավալում հարցազրույցը տեղ էր գտել նաեւ Ազերթաք մեդիական լրատվական գործակալության կայքէջում: Գլխավոր գաղափարն այն էր, որ խորհրդային երկրում դա առաջինն էր վերջին խոշոր ահաբեկչությունն էր, որը նույնպես ուներ անմեղ մարդկանց սպանության միջոցով ճնշում գործադրել խորհրդայինների վրա: Կուզնեցովը նույնիսկ ղրկել էր, որ ահաբեկիչներին անձամբ հովանավորել էր Հայաստանի կոմունիստական առաջնորդ Կարեն Դեմիրճյանը:

Բայց ի՞նչ է տեղի ունեցել իրականում: 1977թ. հունվարի 8-ին Մոսկվայի մեթրոյի վագոններից մեկում որոնացել էր մայրը: Կես ժամ անց մայրը սարք է աշխատեցնում առեւտրի կենտրոններից մեկում, ես մի ֆանի բողոք հետո՝ մեծական արխիվի ժեմի:

Ո՞վ էր մայրերը Մոսկվայի մեթրոն

մոտ արթնջաններից մեկում: Կասարվածի մասին ՏԱՍՍ մասնական գործակալությունը հարողորդություն է տարածել միայն հունվարի 10-ին: Զննչական մարմինները որեւէ վարկած չեն առաջադրել: Փոխարենը անգլիական թերթերից մեկի մուսկովյան թղթակիցը, հղելով ինֆորմացիոն չվկայակոչած աղբյուրների, հոդված է հրատարակել, որ, ըստ ակնախնայների, ահաբեկիչները սեւամազ ռուսացիներ էին եղել, որոնք, հնարավոր է, կառուցում խորհրդային ալյախոհ շրջանակների հետ:

Անգլիական մամուլի այդ հրատարակման առթիվ խորհրդային լրատվությանը հղած հայտարարությանը ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովը կասկած է հայտնել, որ մայրությունները կազմակերպել են մասժիչ մարմինները, որոնցում առաջին օգնագործները՝ հարձակման անցնելն ալյախոհ մտավորականության, հասկալիս հրեական ծագման անձանց դեմ: Հաջորդ օրը Սախարովը հրավիրվել էր դասախոսություն, որտեղ նրան զգուշացրել են հայտարարության սարքիչ բնույթի մասին եւ դա հանձնել հեղինակին: Ի դեպ, հայտարարությունը որոշ չափով զգացմունքային է, ինքը հասկալի մեղադրամիջի մեթրոյային խորհրդային մասժիչ մարմիններին, բայց շարունակում է մնալ իր սեւակետին: Նույն օրը Սախարովը հրավիրել է մամուլի ասուլիս՝ օտարերկրյա լրագրողների համար եւ իր կասկածները հիմնավորել նրանով, որ խորհրդային ղեկավարության որոշակի շրջանակներ ճնշում են գործադրում Բեթմեյի վրա, որոնցից վերջինս չհամաձայնի իրականացնել Հեյսինկյան եզրակացության ակնարկ սահմանման դասավորությունները, բայց հասկալիս՝ մարդու իրավունքների հարգմանը վերաբերող փաթեթը:

Սախարովի գնահատմամբ՝ Մոսկվայի կենտրոնում որոնացած երեք մայրությունները հետադարձվել են մի նույնական՝ տղամարդկային ստեղծել, որ խորհրդային ալյախոհները կառուցում միջազգային ահաբեկչության հետ, մարդու իրավունքների համար մայրերը սոսկ զոհարար է: Ոչ ուղղակի, բայց նկատելի ընդգծումներով այդ ֆնսնահատությունն ուղղված էր ՊԱԿ-ի նախագահ Անդրոպովին, որը խորհրդային ղեկավարության խիստ դաժնամտական թեմի ներկայացուցիչ էր: Այսպիսով, ակադեմիկոս Սախարովի միջամտությամբ ՊԱԿ-ին չի հա-

ջողվում մայրությունների համար դասախոսականությունը բարդել խորհրդային ալյախոհ շրջանակների եւ հրեաների վրա:

Բայց աղմուկը տարածվել էր, Բեթմեյը դա հանձնում է ինչ գնով էլ լինի բացահայտել հանցագործությունը: ՊԱԿ-ն անցնում է լայնածավալ գործողությունների: Ակնախնայների վկայությամբ, ֆնսնական խմբի ղեկավարի կարգադրությամբ մեծական արխիվի ժեմի շրջափակել եւ սանիթի ողջ ձյունը մաքրվում-հավեցվում է, որոնցից գնվելն մայրությունից սարքի մնացորդներ: Մեթրոյի գնացում հետաքննիչները հայտնաբերում են մեթրոյային բեկորներ: Պարզվում է, որ մայրությունը տեղադրված է եղել սառնարային սարքի համար նախատեսված խոհանոցային անոթում, որն արտադրվել էր հարկուկի գործարաններից մեկում: Իսկ մեծական արխիվի ժեմի սանիթի ձյան հալոցաջրերում հայտնաբերվում է զարթուցիչ ժամացույցի վայրկեմասլաֆ, ինչից ֆնսնիչները դարձնում են, որ այն արտադրվել է Երեւանի ժամացույցի գործարանում:

Ըստ այդմ, առաջադրվում է վարկած, որ ահաբեկչությունն իրականացրել են կան ուկրաինացի, կան հայ ազգայնականները: Ութ ամիս տեւած ֆնսնությունը ոչ մի դրական արդյունք չի տալիս: Բացառությամբ, որ մեթրոյի վագոնում հայտնաբերվում է նաեւ ճամփորդական մայրուսակի մի ֆանի ծվեմ:

ժի: Դասավորվում էր կասար էր անվել երեք օր անց: Դասադասարյալները գրկվել են վճիռը Գերագույն դատարանի ղեկնումին բողոքարկելու իրավունքից, ինչը խորհրդային արդարադատության դրակցիկայում աննախահեղ մի բան էր անգամ Սախինի օրոֆ:

Ի՞նչ կարելի է ենթադրել այս դասմությունից:

Մոսկովյան մայրությունների գործը խՍՀՄ ՊԱԿ-ում գնվել է Անդրոպովի առաջին տեղակալ Սեմյոն Ցվիգունի անմիջական վերահսկողության տակ: Օրոնցից իրավիճակը վերահսկել է 5-րդ գլխավոր վարչության մեծ Ֆիլիոթ Բոբկովը: Սեմյոն Ցվիգունը 1961-67թ.թ. գլխավորել է Ադր. խՍՀ կառավարությանն առընթեր Պետական անվտանգության կոմիտեմ: 1964-67թ.թ. նրա առաջին տեղակալն էր Հեյդար Ալիեւը, որը Ցվիգունի Մոսկվա տեղափոխվելուց հետո գլխավորել է Ադր.խՍՀ ՊԱԿ-ը, ապա 1969թ. հունիսի 14-ին ընտրվել Ադրբեյջանի կոմկուսի ԿԿ առաջին ֆարսուղար:

ԽՍՀՄ մեծական-ֆաղափական կյանքում 1976-77 թվականները սահմանադրական փոփոխությունների ժամանակաշրջան էր: Զննարկվում էին սախինյան դարաշրջանի կողմի սխալները վերանայելու հարցերը: Տասնյակ հազարավոր մամուլներ էին հղվում սահմանադրական հանձնաժողովին՝ կառավարելու ԼՂԻՄ կարգավիճակի փոփոխու-

թյան հետ: Կան փաստական վկայություններ, որ Արցախի հարցով եզրակացության համար ստեղծվել էր խՍՀՄ հասուկ կառավարական հանձնաժողով: Միաժամանակ ֆնսնարկվում էր Դրիմում թաթարական ինֆնավարություն ստեղծելու հարցը:

Դժվար է, անուշտ, միանշանակ ղրկել, թե ԼՂ կան թաթարական հարցում խորհրդային սահմանադրությունը կարող էր ինչ-որ լուծումներ գտնել: Բայց նույն տարածաբանությամբ չենք կարող նաեւ հակառակը ղրկել: Աչքի է զարնում, որ Հեյդար Ալիեւի ֆաղափական կենսագրության հեղինակ էլմիրա Ախունդովան իր գրքում հասուկ ուսադրություն է դարձրել 1977թ. ԼՂ հարցը խՍՀՄ կառավարության հանձնաժողովի օրակարգից հանելու Հեյդար Ալիեւի հաջողությանը:

Կա՞ր երաժիշի, որ այդ հարցում Հեյդար Ալիեւը չի օգնագործել Մոսկվայի մայրությունների թեման: Հրատարակային փաստաթղթերն այդ մասին ոչինչ չեն ասում: Բայց տարածաբանությունը հուշում է, որ նա չէր կարող այդ դեմքը օգնագործել Հայաստանի կոմկուսի ԿԿ առաջին ֆարսուղար Կարեն Դեմիրճյանի եւ առնասարակ՝ հայ ժողովրդի ազգային ձգտումների դեմ:

Այս վարկածի օգտին է խոսում նաեւ փաստը, որ Սումգայիթի 1988թ. իրադարձությունների հետաքննության վերահսկողությունն իրականացրել է խՍՀՄ ՊԱԿ-ի նախագահի առաջին տեղակալ Ֆիլիոթ Բոբկովը, նա, որ 1977թ. , անենայն հավանականությամբ, մեակել է Մոսկվայի մայրությունների հայկական հետի վարկածը եւ այն հասցրել ավարտին:

Ի՞նչ դերակատարություն է ունեցել ՊԱԿ-ի գեներալ Հեյդար Ալիեւը 1977թ. հունվարի 8-ի մոսկովյան մայրությունների կազմակերպման գործում: Փաստը չկան: Միայն արձանագրեմ, որ 5 տարի անց խՍՀՄ ԿԿ գլխավոր ֆարսուղար Անդրոպովի հրավերով նա նախապեղել խՍՀՄ Սախարարների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ: Ադրբեյջանական ֆարգչությունը ղրկում է, որ Ալիեւը հետագայում մեթ է զբաղեցնել խՍՀՄ կառավարության ղեկավարի դատարանը: Ի՞նչ էր նախադասարտել ՊԱԿ-ը խՍՀՄ-ի համար... Ինչու՞ էր դրան խանգարել Արցախյան շարժումը... Բայց անենականարտը՝ ինչու՞ մինչ օրս զաղսնագրեմված չէ Մոսկվայի մեթրոյի ահաբեկչության գործը: ԶԷ՞ որ անցել է 40 տարի...

Երիտասարդ արվեստագետների ցուցահանդես Վիսթադենում

Հեստենի երկրամասի (Գերմանիա) Վիսթադեն ֆաղափուն գնվող «Haus der Heimat» (Հայրենի տուն) մեակույթի կենտրոնը սասնամյակներ արունակ ծառայել է որոնք հանդիման վայր փախսականների (հիմնականում գերմանացիների, որոնք Ռուսաստան են արագադարել եւ երկրորդ համաշխարհայինից հետո վերադարձել Գերմանիա) համար: Այնտեղ 1988-ին Վիսթադենում հաստատված Վերա Մայերի ղեկավարությամբ կազմակերպվում են ցուցահանդեսներ, լեզվի դասընթացներ, դարի եւ երաժշտության գործնական դարադրումներ:

Մրման Համբարձումյանի «Հեկսոն»

Այս անգամ կենտրոնը հյուրընկալել է 4 հայ երիտասարդ նկարիչների 65 աշխատանքները: «Գույնի մեղեդի»: Հայկական արվեստ» ընդհանուր խորագրի ներքո ներկայացված են Գայ Դազանչյանի (ծնված 1991-ին) «Oratorium» եւ «Duet N1», Ժորա Գասպարյանի (26 տարեկան) «Ներդաշնակություն» եւ «Վերջին թագավորը» կսավները, ինչուրեւ նաեւ Մրման Համբարձումյանի (ծնված 1988-ին) եւ Հակոբ Վարդանյանի (ծնված 1988-ին) համադասախանաբար «Հեկսոն», «ժայթքում» եւ «Դեմ», «Ես եւ նա» բրոզաձույլ ֆանդակները: Ցուցահանդեսը գործել է մինչեւ դեկտեմբերի 25-ը:

«Մինչ մենք Հայաստանի անկախության 25-ամյակն ենք նուսում, այստեղ ներկայացված 4 արվեստագետները՝ ծնված 1988-1991 թվերին՝ այսինքն աղեսալի երկրաւարժի, դարաբաղյան դասերազմի, բեռլինյան դաժի անկումի եւ խորհրդային Միության փլուզման տարիներին, մարմնավորում են այն ուժը, լավատեսությունն ու ստեղծագործական ավյունը, որ հասկանալի են մեր ժողովրդին: Նրանք մրցանակակիր արվեստագետներ են, որոնք անցյալի մեծերի դասերը յուրացնելով իրենց ստեղծագործական նորարարություններով ներկայացնում են մեր լավագույն ավանդույթները աշխարհի ժողովուրդներին», գրում է «Ամինյն Միրո-Սիփեթեյթ» շաբաթաթերթում տղարկել ՄիրաֆՎայրաբալը:

ԴՆԻՍԱԿՈՒ ՎԱՏԱՆԱԲԵ

Տոկիո, Ճապոնիա

Ճապոնիայում Հայաստանի առաջին հանրա-
դեմոկրատիկական պատերազմի հյուպատոսի Դիանա
Արզարի կյանքը եւ ճապոնիայում նրա գործու-
նեությունը շատ կարեւոր ենթույն երկու երկրների՝
Հայաստանի եւ ճապոնիայի դիվանագիտական
դասնության մեջ: Հայաստանը եւ ճապոնիան
մինչեւ մեր օրերը մեկը մյուսից հեռու են եղել եւ
աշխարհագրականորեն, եւ հոգեբանորեն: Այս
սեսակետից Դիանա Արզարի գոյությունը այն
հազվադեպ օրինակներից մեկն է, որով կապվում
են այս երկու երկրների դասնությունները: Բացի
դրանից, Դիանա Արզարի կյանքից եւ գործու-
նեությունից կարող ենք բացահայտել ոչ միայն
Հայաստանի եւ ճապոնիայի դասնական հարա-
բերությունների մի էջ, այլեւ ժողովրդավար արե-
րին ճապոնիայով Ամերիկա մեկնող այս փախս-
տականների վիճակի մասին, երկու երկրների դի-
վանագիտական հարաբերություններին եւ այդ
երկրների միջազգային իրադրությունը, որում
հայտնվել էին այդ երկու երկրները:

Արանցից բխում է, որ Դիանա Արզարի մասին
ուսումնասիրությունը ճապոնեան իմացող այս
դասնականների եւ հայերեն իմացող ճապոնա-
ցի դասնականների համար շատ ցավոք թեմա է:
Ներկայումս մեր ձեռքի սակ են Դիանա Արզա-

իրեւ անկախ դեմոկրատիկ, Հայաստանի հյուպա-
տոսի ընդունումը մերժելու հիմք միջազգային օ-
րենքով չկա»: Սակայն հետո նշվում է. «Հաղորդել
ենք, որ սիկին Դիանա Արզարը դատաւարից ա-
ռաջ ժողովրդականներ է սարքեր կողմեր հղել, ո-
րոնք չէրդալ էին հայաստանի Մեծ դեմոկրատի-
զմը, եւ մենք դիմում ենք նրանքին սա ճամադիս է, թե՞
ոչ», իսկ ամենավերջում նշվում է. «Եթե Հայաս-
տանը Ազգերի լիգայի դաշնագրի 22-րդ հոդվածի
2-րդ եւ 4-րդ բաժինների դրույթների համաձայն
մանդատ դիմում ստանա... այդ դեմոկրատիկ այն
հար-
ցը, թե Հայաստանը ուրիշ երկրներ հյուպատոսներ
կարող է ուղարկել, թե՞ ոչ, դիմում ենք Հայաս-
տանի հովանավոր երկրի խնամակալության աս-
փճանով...» եւ «մենք դիմում ենք հետազոտել Հայաս-
տանի Հանրապետության հյուպատոսի ընդունու-
մը, մինչեւ այս երկրի ստատուս հաստատվի»:

Երրորդ վավերագիրը Դիանա Արզարի կոնկրետ
գործունեության մասին է: «Հայ փախստական-
ների օգնության հիմնադրամին Ամերիկայում
մասին» վերնագրով այս փաստաթուղթը 1922 թ.
հուլիսի 27-ին Կանադայի նահանգապետ Կո-
ուսայ Ինուեն ուղարկել է ներքին գործերի նախա-
րար Ռեյնոլդ Միլնին, արտաքին գործերի նա-
խարար Կոուսայ Ուշիդային եւ որոշ նահանգա-
պետների: Նշվում է, որ Դիանա Արզարը «1890 թ.
նոյեմբերին ամուսնու հետ մեր երկիր է եկել, երկար
սարիներ Կոբե քաղաքում նրանք զբաղվել են ա-
ռևտրով, հետո այրիացել է եւ 1907 թ. Յոկոհամա

Ճապոնեան նյութեր
Դիանա Արզարի մասին

րի հետ կապված ճապոնե-
ան նյութեր, որոնք դաս-
նականներ են ճապոնիայի
արտաքին գործերի նախարար-
ության դիվանագիտական
արխիվում:

Առաջին նյութը 1920 թ. օ-
գոստոսին ստորագրված
Սեյրի դայանագրի հոդ-
վածներում Հայաստանի
կարգավիճակի վերաբերյալ
հակասության մասին հար-
ցումն է, որն արտաքին գործե-
րի նախարար Կոուսայ Ուշի-
դան ուղարկել է Ֆրանսի-
այում ճապոնիայի գոր-
ծերի ժամանակավոր հա-
վատարմասար Դոուլիջի Մա-
ցուդային 1920 թ. նոյեմբերի
19-ին: Այստեղ գրված է.
«Սեյրի դայանագրի մեջ
Սիրիայի, Միջագետքի եւ

Ֆալոպ է ժողովրդավար
ու կրկին կառավարել է
«Արզար» անունով: 1920
թ. հոկտեմբերին Հայաստանի
Հանրապետության դասնա-
կոր հյուպատոս նշանակվել-
ու առիթով դիմել է մեր կա-
ռավարությանը՝ հաստատ-
վելու համար, սակայն հաս-
տատվել է սակայն: Այնու-
մեջանց, այս սիկինը որ-
դես Ամերիկայում հայերի
ասոցիացիայի ճապո-
նիայի մասնաճյուղի գլխա-
վոր նախագահ եւ Յոկոհա-
մայի ֆրիսոնեական երի-
տասարդական ասոցիա-
ցիայի փոխնախագահ,
ճապոնիայով Ամերիկա
մեկնող ազգակիցների
փրկության համար ներդ-

Պաղեստինի նկատմամբ
չնայած կա մի դրույթ, որ
սրանք դիմում ենք մանրա-
կապի համաձայն Ազգերի
լիգայի դաշնագրի 22-րդ
հոդ-
վածի դրույթների, սակայն
նույն դայանագրի 88-րդ
հոդվածի մեջ նշված է, որ
Հայաստանը Թուրքիայի
կողմից ճանաչվելու է որդես
ագան եւ անկախ դեմոկրա-
տի, ու չնայած Հայաստանը
դիմել էր, որ Ամերիկայի
հովանավորության սակ
մանդատ ստանա, Հայաստանի
մանդատի կարգա-
վիճակի վերաբերյալ ոչ
մի դիմումություն չկա...»:

Այս նյութը հաստատում է, որ
այդ ժամանակ Հայաստանը
ճապոնիայի կառավարության
ուժեղության ոլորտում էր:

Երկրորդ փաստաթուղթը
ուղղակիորեն կապ-
վում է Դիանա Արզարի հետ:
«Հայաստանի հան-
րապետության դասնական
հյուպատոսի հավա-
սարմագրման մասին» վեր-
նագրով այս ներքին
փաստաթուղթը 1920 թ.
դեկտեմբերի 3-ին արտա-
քին գործերի նախարարի
ժողովակալ Մանսանա
Ուելկուսան ուղարկել է
Կանադայի նահանգա-
պետ Կոուսայ Ինուենին:
Սկզբում նշվում է, որ
«Եթե ճապոնիայի կայսրու-
թյան հետ հարաբերություն
չունենող դեմոկրատիկ
ցանկանում է մեր սարած
հյուպատոս ուղարկել,
կարգն այն է, որ միմյանց
ճանաչած դիվանագի-
տական հաստատություն-
ների միջոցով մեր կառա-
վարության մտադրության
օտար հարցում արվի...
եւ այս մասին սիկին Արզարին
բացատրել ենք»: Հետո
երեք սեսակետներից
մեկնարկվում են Հայաս-
տանի Հանրապետության
ճանաչման եւ Հայաս-
տանի հյուպատոսի ընդուն-
ման հարցերը: Սկզբում
գրվում է, որ «Քանի որ
Հայաստանը ճանաչող
երկրները Հայաստանին
վերաբերվում են

մում է իր ջանքերը»:

Այս երեք նյութերը ցույց
են տալիս, որ այդ ժամա-
նակ ճապոնիայի կառավարու-
թյունը Հայաստանի
նկատմամբ իր ֆաղափար-
կությունը վարում էր՝
հետեւելով մեծ դեմոկրատի-
կ օրինակներին: Այս է
վկայում առաջին փաստա-
թուղթը, որտեղ Հայաստանի
կարգավիճակի մասին ճապո-
նիայի արտաքին գործերի
նախարարը հարցում է
կատարել Ֆրանսիայում
ճապոնիայի գործերի
ժամանակավոր հավատար-
մասարին:

Դիանա Արզարի մասին
նյութերի սակավու-
թյան եւ նրա հետադարձ
անընդունելի անընդ
աշխարհում ցրվելու դաս-
նական մեջ դեռ շատ
հարցեր են մնում, որոնք
դիմում ենք բացահայտել:
Ցանկանում ենք, որ այդ
դասնա-
սար լցվի Հայաստանի
եւ ճապոնիայի գիտա-
սողների համագործակցու-
թյամբ:

Խմբ. կողմից.- Հոդվածագիրը
ճապոնացի
դասնական, թարգմանիչ
Դիանա Արզարի
ուսանել է Տոկիոյի օտար
լեզուների համալ-
սարանի Ասիայի եւ
Աֆրիկայի լեզուների ու
մա-
կույթների ինստիտուտում:
Հաճախել է հայոց լեզ-
վի դասերի Տոկիոյում,
Վենեսիլում եւ Երեւա-
նում, Տոկիոյում դիմումային
աշխարհում գրել
«Հայ հասարակությունը
Բաժնու» «Խեմքը» վե-
րդում» թեմայով: 2011-2013
թթ. Վասնապետն ու-
սումնառությունը
արտանակել է Հայաստանում:
2015-ին նրա ճապոնեան
թարգմանությամբ լույս
է տեսել ամերիկահայ
դասնական Ջորջ Բուրնու-
թյանի «Հայ ժողովրդի
համառոտ դասնություն»
աշխատությունը: «Ճապոնեան
նյութեր Դիանա
Արզարի մասին» հոդվածը
նա գրել է հայերեն:

ՅԱԿՈԲ ՄԻԶԱՅԷԼԵԱՆ

ԱՔԻԿ ԶՕՐԵԱՆ

1/2/1918 -Պեյրուս,
22/12/2016 -Երեւան: Եթէ
40 օր եւս ամրեր,
1/2/2017-ին ամբողջա-
ցուցած կըլլար իր կեան-
քի 99 տարիները:

99 տարի, համարեա՛ր
մէկ դար, կեանք մը
հարուստ, ոչ միայն իր
տարիներու համարանով,
այլ այդ տարիներու
երկայն-
քին իր հարուստ վասա-
կով. վասակ մը, որ ոչ
միայն աշխարհամասին,
մասնագիտական հմու-
թեան, ձեռնհասութեան
եւ աշխատասիրութեան
բարենիւթերով էր առ-
ջուն, այլեւ իր իւրօրինակ
նկարագրի գիծերով՝ իր
ուղղամտութեան, կար-
գադաստիքեան եւ բացառիկ
բնավորութեան բաղադրիչնե-
րով, որոնց շնորհիւ մեծապէս
յար-
գուցուցաւ, սիրուցուցաւ
եւ գնահատուցուցաւ
թէ՛ իր աշխարհային
աս-
տղագիտական մեջ
եւ թէ՛ իր միութեանա-
կան գործունեութեան
երկար տարիներուն
ընթացքին:

Աքիկ Երուանդի Զօրեան:
Զօրեաններու գերդասանի
ու-
կեայ օղակներէն մէկը, որ
ազուցուած էր իր իւր
Երուանդին եւ ո-
րուն ազուցուցաւ իր
զակին՝
դոկտ. Երուանդ Զօրեանի
նոր-
ոյն օղակը:

Հայ ժողովուրդին անցած
արեւան ճանապարհները
դասնա-
նա են, որ ունէլ հայ
չաջողի իր
գերդասանի ակունքներուն
հաս-
նիլ, կտրել-անցնելով 19-րդ
դարը,
անոր համար ինչ որ հասանելի
է
մեզի Զօրեան գերդասանի
մա-
սին, անոր ակունքը կը
նկատուի
Յարմիզումի մեծ վաճառական
Յարութիւն Զօրեանը, որուն
զա-
ւակներն էին Աքիկն ու
Երուանդը:
Երուանդ գոհ կ'երթայ
Համիսեան
ջարդերուն, իսկ Աքիկ
կ'արդի, ո-
րուն զաւակը՝ Երուանդ
Զօրեան,
ողբ. Աքիկ Զօրեանի
հայրը, 1920-
ական թուականներուն
եղած է
Հայկեան դեմոկրատի-
կական (աղա սու-
րիական դեմոկրատիկ
կազմին
մեջ) գլխաւոր հաւանադաս
եւ
լեւնական սնօրէնութեան
սնօր-
էնը, նուիրուած է Հայկեան
հայ
համայնքին, յանկապէս՝
հայ երի-
տասարդության: 25 տարի
արու-
նակ Երուանդ աւագը
Հայկեան
ՀԲԸՄ-ի մեջ կարեւոր
դասնակներ
վարած է եւ 1931-ին
հիմնադրած է
ՀԲԸՄ Հայ երիտասարդաց
ընկե-
րակցութիւնը (ՀԵԸ):

Աքիկ Զօրեան եւ
սիկինը՝ Հիլ-
սան, արունակած են
Հայկեան
հայ համայնքին ծառայելու
ըն-
սանեկան ավանդույթը՝
մասնա-
ւորաբար կրթական
աստղագիտ
մեջ:

Պեյրուսի Սէն Ժոզեֆ
համալ-
սարանի ճարտարագիտութեան
բաժինը
աւարտել յետոյ Աքիկ
Զօ-
րեան 30 տարի աշխատեց
եւ ո-
րդէս Հայկեան Ելեկտրամաս-
կա-
րարման եւ ջրամասկարարման
ընկերութեան
թեմիմ գծով սնօ-
րէն, աղա հաստատութեան
փոխ-
ընդհանուր սնօրէն:

30 տարի արունակ
դասա-
ւանդած է Հայկեան
համալսարա-
նի ճարտարագիտութեան
բաժի-
նէն ներս «ձայն» եւ
«լոյս» նիւթը:
Արտերէն լեզուով
անոր հեղինա-
կած աշխատասիրութիւնը,
իբ-
րեւ դասագիրք, առ
այսօր կ'օգտա-
գործուի համալսարանէն
ներս:
Հաւատարմով մարմնական
եւ
մտաւոր կրթութեան,
եղած է ա-

ռաջնակարգ մարզիկ՝
ուսումնա-
սեմնչ եւ գիտութեան
մարդ: Եղած
է ընթերցասէր
եւ տարբեր
լեզուներու
գիտակ:

Աքիկ Զօրեան 80 տարի
եղած է
անդամ Հայկական
բարեգործական
ընդհանուր միութեան:
1939-էն
ստանձնած է բազմաթիւ
դաս-
նական գործունեութեան
երկար տարիներուն
ընթացքին:

Աքիկ Զօրեանի Զօրեան:
Զօրեաններու գերդասանի
ու-
կեայ օղակներէն մէկը, որ
ազուցուած էր իր իւր
Երուանդին եւ ո-
րուն ազուցուցաւ իր
զակին՝
դոկտ. Երուանդ Զօրեանի
նոր-
ոյն օղակը:

Հայ ժողովուրդին անցած
արեւան ճանապարհները
դասնա-
նա են, որ ունէլ հայ
չաջողի իր
գերդասանի ակունքներուն
հաս-
նիլ, կտրել-անցնելով 19-րդ
դարը,
անոր համար ինչ որ հասանելի
է
մեզի Զօրեան գերդասանի
մա-
սին, անոր ակունքը կը
նկատուի
Յարմիզումի մեծ վաճառական
Յարութիւն Զօրեանը, որուն
զա-
ւակներն էին Աքիկն ու
Երուանդը:
Երուանդ գոհ կ'երթայ
Համիսեան
ջարդերուն, իսկ Աքիկ
կ'արդի, ո-
րուն զաւակը՝ Երուանդ
Զօրեան,
ողբ. Աքիկ Զօրեանի
հայրը, 1920-
ական թուականներուն
եղած է
Հայկեան դեմոկրատի-
կական (աղա սու-
րիական դեմոկրատիկ
կազմին
մեջ) գլխաւոր հաւանադաս
եւ
լեւնական սնօրէնութեան
սնօր-
էնը, նուիրուած է Հայկեան
հայ
համայնքին, յանկապէս՝
հայ երի-
տասարդության: 25 տարի
արու-
նակ Երուանդ աւագը
Հայկեան
ՀԲԸՄ-ի մեջ կարեւոր
դասնակներ
վարած է եւ 1931-ին
հիմնադրած է
ՀԲԸՄ Հայ երիտասարդաց
ընկե-
րակցութիւնը (ՀԵԸ):

Աքիկ Զօրեան եւ
սիկինը՝ Հիլ-
սան, արունակած են
Հայկեան
հայ համայնքին ծառայելու
ըն-
սանեկան ավանդույթը՝
մասնա-
ւորաբար կրթական
աստղագիտ
մեջ:

Պեյրուսի Սէն Ժոզեֆ
համալ-
սարանի ճարտարագիտութեան
բաժինը
աւարտել յետոյ Աքիկ
Զօ-
րեան 30 տարի աշխատեց
եւ ո-
րդէս Հայկեան Ելեկտրամաս-
կա-
րարման եւ ջրամասկարարման
ընկերութեան
թեմիմ գծով սնօ-
րէն, աղա հաստատութեան
փոխ-
ընդհանուր սնօրէն:

30 տարի արունակ
դասա-
ւանդած է Հայկեան
համալսարա-
նի ճարտարագիտութեան
բաժի-
նէն ներս «ձայն» եւ
«լոյս» նիւթը:
Արտերէն լեզուով
անոր հեղինա-
կած աշխատասիրութիւնը,
իբ-
րեւ դասագիրք, առ
այսօր կ'օգտա-
գործուի համալսարանէն
ներս:
Հաւատարմով մարմնական
եւ
մտաւոր կրթութեան,
եղած է ա-

«Ռուսական զորքերը երկար կմնան Սիրիայում»

Խուճախի եւ Տարսուսի ռազմակայանների ընդլայնումից հետո Մոսկվան սադրաբար կուժեղացնի ողջ սարածաշրջանում

Չնայած Սիրիայից հերթական զորակազմի դուրսբերման մասին ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի վերջին հայտարարությանը, չարժե ակնկալել երկրում ռուսասանցի զինվորականների թվի նշանակալի կրճատում, գրում է Wars is Boring հրատարակության հոդվածագիր **Փոլ Իդրոնը**:

Հունվարի 6-ին Մոսկվան հայտարարեց Սիրիայից զորքերի դուրսբերման մասին, որը սկսվելու է ռազմաօդանավերի խմբից եւ մասնավորապես «Ադմիրալ Կուզնեցով» ավիակիր հածանավից:

Վուդրո Վիլսոնի անվան Միջազգային գիտական կենտրոնի կից Զեմնանի անվան ինստիտուտի վերլուծական կենտրոնի փորձագետ **Մայլ Կոֆմանը** իր հերթին նշում է, որ հայտնի չէ, թե հիշյալ հածանավից բացի ուրիշ զորախմբեր դուրս բերվելու են արդյո՞ք: Նույնիսկ հարցադրում է անում նաեւ հակամարտությունների մեծադիտարկմանը զբաղվող SecDev խմբում Մերձավոր Արեւելի հարցերի վերլուծաբան **Նիլ Հաուերը**:

«Հածանավի Սեւ ծով վերադառնալը զորքերի դուրսբերման գլխավոր սարն է: Այդ իրադարձությունը լուրջ լուրջ լուրջ սարքավեց ՋԼՄ-ներում, իսկ հունվարի 6-ին նազայցելեց նույնիսկ Սիրիայի գլխավոր ռազմի ղեկավարը», գրում է Հաուերը, ընդգծելով, որ Սիրիայի ավերիկ «Կուզնեցովի» մոտենալը «նախ եւ առաջ Մոսկվայի խորհրդակցական ժեսն էր»: Նավը բերել էր մի քանի կործանիչ-ռմբակոծիչներ, սակայն ռազմական գործողությունների ընթացքում Ռու-

սասանը կորցրեց երկու օդանավ՝ «Միգ-29» եւ «Սու-33»: Հաուերը կարծում է, որ «ներկայիս դուրսբերումը, ամենայն հավանականությամբ, կսահմանափակվի երկրում ռուսական զորքերի վերախմբավորմամբ»:

Մայլ Կոֆմանը իր հերթին կարծում է, թե Սիրիայում չարժե ակնկալել ռուսական զորքերի թվազատի լուրջ փոփոխություններ: Նա ընդգծում է, որ ռուսների ռազմական ներկայությունը Սիրիայում «բավական անճանաչելի է կրում», այնպես որ զորքերի հավանական վերախմբավորումից իրավիճակը չի փոխվի:

Կոֆմանը հիշեցնում է, որ 2016-ի մարտին Ռուսաստանը հայտարարել էր Սիրիայից իր զորքերի հիմնական մասի դուրսբերման մասին, բայց իրականում որոշ ուժեր փոխադրվել էր այլ ուժերով: Նույն ամսվա վերջին Մոսկվան Դամասկոսին արդեն օգնում էր զինադիտարկության ընթացքում: ԻՊ գրողայինները Պալմիրայի կրկին գրավեցին դեկտեմբերի կեսերին, երբ Սիրիայի բանակը զբաղված էր Հալեպի ազատագրման մարտերով:

«Սիրիայի հյուսիսում Ռուսաստանը կարող է կրճատել իր օդային հարվածների թիվը, բայց խիստ անհավանական է, որ Մոսկվան երկրում իր ներկայությունը կրճատի նախքան Պալմիրայի ազատագրումը: 2015-ի մայիսին ռուսներն «սահաբեկության դեմ հաղթանակի» դասվեցին այնքան համեմատելի կազմակերպեցին, եւ այժմ ֆաղափող ջիհադիստների ձեռքին թողնելը անչափ նվաստացուցիչ կլինի», նշում է Հաուերը:

Սակայն Դամասկոսը կարծես թե առավել օտարաբար է երկրի հյուսիսում եւ հյուսիս-արեւմուտքում խռովարարների դեմ դայալի օգնությանը: Ավելին, Կոֆմանի խոսքերով, Հալեպի ազատագրումը կարելի էր ուղեկցել եւ, որը հնարավորություն էր տալիս հայտարարել «սանը սարած հաղթանակի» մասին: Հենց դրա հետ էր կապված զորքերի դուրսբերմանը վերաբերող հայտարարությունը: Վերլուծաբանները կարծում են, որ Հալեպում արձանագրված հաջողությունը հնարավոր է ներկայացնել որդես ֆաղափական նվաճում: Իսկ իրականում դա նշանակում է հասնել եւ ռազմածովային ուժերը Ռուսաստան վերադարձնելու հնարավորություն:

Հաուերի կարծիքով, Ռուսաստանը իր ուժերի մեծ մասը Սիրիայում կդադարեցնի երկար ժամանակ, քանի որ Մոսկվան մտադիր է ընդլայնել իր խմբավորումը խմբային օդուժի ռազմակայանում եւ Տարսուսի ծովային հենակետում: Դրա շնորհիվ Ռուսաստանը հնարավորություն կստանա խոշոր զորակազմ դրսևելու Սիրիայում, ինչպես ուժեղացնելու իր ազդեցությունը սարածաշրջանում: Հենց միայն այդ ծրագրերը վկայում են, որ ՌԴ զինված ուժերը Սիրիայից չեն հեռանալու:

Պ. Բ.

Հազարկել են ծխելու վնասը համաշխարհային ճնշումներին

Ծխելու հետ կապված վնասները համաշխարհային ճնշումների մեջ կազմում են արեւելյան ավելի քան 1 տրիլիոն դոլար: Աշխարհի երկրները ամեն արի այդքան ծախս են անում՝ կապված առողջապահության եւ աշխատանքի արտադրականության կորուստների հետ: Այդ են վկայում Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) եւ ԱՄՆ ուռուցիքաբանության ազգային ինստիտուտի անցկացրած հետազոտության սվայները, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Հետազոտության արդյունքներին վերաբերող գեկուցագրում նշվում է, որ մինչեւ 2030 թվականը ծխելու առաջացրած հիվանդությունների հետեւանով մահացությունների թիվը կավելանա մեկ տրիլիոն: Փաստաթղթի հեղինակների կարծիքով, մինչեւ 2030 թվականը ծխելու հետ կապված մահացությունների թիվը արեւելյան 6-ից կհասնի 8 միլիոնի: «Ըստ որում, դեղերի ավելի քան 80 տոկոսը սեղի կունենա եկամտի ցածր եւ միջին մակարդակ ունեցող երկրներում», ասվում է հաղորդման մեջ:

Չեկուցագրում նաեւ նշվում է, որ աշխարհի բնակչության մեջ ծխելու սարածվածությունը նվազել է, սակայն «ծխողների ընդհանուր թիվն աշխարհում շարունակում է աճել»:

Աշխարհի մի քանի երկրներում գործում են «հակածխախոսային» օրենքներ: Մասնավորապես Ռուսաստանում 2013 թ. ընդունված օրենքն արգելում է ծխել մարզադաշտերում, դպրոցներում, բուհերում, հիվանդանոցներում, մանկական խաղահրապարակներում, խանութներում, վերելակներում, օդանավերում եւ բեմազրկայաններում: Բացի դրանից, երկրում արգելված է ծխախոսի գովազդը: 2014 թ. հունիսի 1-ից ՌԴ-ում արգելված է ծխել զնացման, կայարաններում եւ օդանավակայաններում, հյուրանոցներում, սրահներում եւ անգամ ռեստորաններում: Պ. Բ.

Թրամփը, Պուտինը եւ նյարդայնագաժ ՆԱՏՕ-ն

Անգլերենից թարգմանաբար ներկայացվող հոդվածի հեղինակ Պիտեր Աբրը «Ռոյթեր» լրատվական գործակալության միջազգային բաժնի մասնավորապես համաշխարհայնացման եւ հակամարտությունների մասին գրող լրագրող է, եւ հիմնադիրը Լոնդոնում, Նյու Յորքում եւ Վաշինգտոնում գործող «21-րդ դարի Ուսումնասիրությունների ծրագիր» 21), որը աղազգային, անկախ գաղափարների շեմարան է:

ԱՄՆ-ի նորընտիր նախագահ Դոնալդ Թրամփի Մոխակ ռուս հունվարի 20-ին դաշտնադրումը նշանակում է Ռուսաստանի հարաբերությունների մեկը սեղանի վրայ դնելու: Արեւելյան Եվրոպա: Դաշնակցային միությունը չորս զինված մարտական խմբավորումներ է ուղարկում ուժեղացնելու համար իր դիրքերը ընդդեմ Ռուսաստանի: Մեծ Բրիտանիայի, Կանադայի, Պերսիանի եւ Մ. Նահանգների ղեկավարությամբ այդ զորամասերը սեղանակալվելու են Լեհաստանում եւ Բալթյան երկրներում՝ Լիտվայում, Լատվիայում եւ էստոնիայում: Խմբավորումները, որոնց մասակցելու են իրենց զորքերով նաեւ ՆԱՏՕ-ի անդամ այլ երկրներ, իրենց սրամարտության սակ ունենալու են մարտական զրահամեքենաներ եւ սանկեր, որոնք զգալիորեն ավելացնելու են ՆԱՏՕ-ի ներկայությունը Արեւելյան Եվրոպայում:

Նման առաջիկայում մասին հայտարարվեց հունիսին կայացած Վարշավայի գագաթաժողովում, ընդամենը օրեր անց Բրեյկսից՝ Եվրամիությունից Բրիտանիայի դուրս գալուց: Պուտինի դեմ ուղղված դաշնակից ղեկավարությունների այս հզոր ֆալը, սակայն, կարող է իր նշանակությունը կորցնել Թրամփի անակնկալ հաղթանակի հետեւանում: Եվրոպայում որոշ ղեկավարներ արդեն մտադիր են ներկա կացությամբ եւ մտածում են, որ Պուտինն արդեն ցնծությունից ձեռքեր է շոկում:

Այս արվա նախագահական ընտրաժողովի ժամանակ Հիլարի Զիդնոնը Թրամփին մեղադրեց այն բանում, որ նա ցանկանում է Մ. Նահանգները դուրս բերել ՆԱՏՕ-ից: Իրականում Թրամփն այդպիսի միտք չի արտահայտել: Նա ընդամենը ասել է, որ այդ կառույցը «հնացած է», իր դարձ արդեն, եւ որ անհրաժեշտ է «վերանայել» Մ. Նահանգների անդամակցությունը դրան, քանի որ այն «չափ քանակ է նստում մեզ վրա»: Նրա հաղթանակը հունից հանել է ՆԱՏՕ-ի որոշ դաշնակցների, նաեւ գլխավոր ֆարսուղար Սոլոյեմբերգին, որն զգուցացրել է, որ ժամանակը չէ իրարից անջատելու: Թե ինչքան զիջող կլինի նոր նախագահը Ռուսաստանի դաշնակցներին՝ դեռեւս հստակ չէ:

Նախնական սվայներով, սակայն, թվում է, թե Ամերիկա-Ռուսաստան հարաբերությունները շատ ավելի ջերմ կլինեն, քան Օբամայի եւ Բուկ իրարի վարչակազմերի օրն:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, կարծիքներն այստեղ արբեր են: Որոշ դաշնակցական այրեր հավաստեց են, որ Թրամփը կնվազեցնի, իրոք, Ուկրաինայի դաշնադրված ստեղծված լարվածությունը եւ կթեթևացնի դաշնակցությունը: Սակայն վարչապետ Սեդվեդեղ վասիլեցնում, է որ հարաբերությունները կմնան անփոփոխ, առնվազն որոշ ժամանակ:

Թրամփի ու Պուտինը դեռ ղեկ է հանդիպել իրար, եւ երբ դա սեղի ունենա, ցույց կտան, թե ինչպիսի ընթացք են ունենալու հարաբերությունները: Շատ բան կախված է նրանց ծայրահեղ անձնային առանձնահատկություններից:

Ամերիկյան ընտրություններից անմիջապես հետո ռուսական կողմի որոշ դաշնակցներ կողմնակից էին Մ. Նահանգների հետ արբեր բնագավառներում հարաբերությունները միակողմանիորեն ընդլայնելու գաղափարին: Վերջերս նաեւ լուրեր շրջանառվեցին, որ

լարվածության իսկական թուլացումը կնպաստի նաեւ ՆԱՏՕ-ի զորամիավորումների սեղանակայան հետաձգմանը:

Ռուսաստանի առաջնորդ մարտահրավերների դաշնակց զգում: Տնտեսություն, էներգետիկայի գների անկում, Սիրիա, եւ այլն: Բայց Պուտինի դիրքերը, ինչպես նաեւ առողջությունը, առայժմ ամուր են: Սիրիայում զինվորական միջամտությունը նրան գերիշխող դարձրեց եւ խափանեց նախագահ Ասադին ստալիներու Օբամայի հույսերը:

Ճիշտ է, Ղրիմի բռնակցումը եւ արեւելյան Ուկրաինայում ծավալված դաշնակցային ռուս զորամիավորումների սեղանակայան հետաձգմանը: Ռուսաստանի, բայց Եվրոպան նաեւ սկսեց վախճանալ նրանից: Ռուսաստանն ամեն ինչ անում է, որ աղաքստեղեկացվությունը սարածվի եւ արտոհանակ, արտադրող ֆաղափանքների թիվն աշխարհում ավելանա: Եվրոպայում աջակողմյան կուսակցությունների եւ ղեկավարների թվի աճը եւ Եվրամիության դաշնակցների թվի նվազումը, ինչ խոսք, ձեռնու է Պուտինին:

Եվրոպայից Մ. Նահանգների ենթադրյալ դուրս ֆազվելու լուրը կարող է ստիպել որոշ ղեկավարությունների ավելացնելու իրենց դաշնակցական բյուջեն: Բայց Ռուսաստանն էլ նույնը կարող է անել:

Եթե Զիդնոնը հաղթանակած լինե, իրադրությունը, իհարկե, արբեր կլինե, բայց ոչ ավելի աղախով կան անվասն: Դեմոկրատական կուսակցության նախագահական թեկնածու Նախագահ Ռեյդանից հետո ամենավարձ «բազեն» էր Ռուսաստանի հարցում: Թվում է, թե Թրամփը դաշնակցական է խուսանավելու ավելի լայն հնարավորություններ ընձեռել Պուտինին ինչպես Սիրիայի, այնպես էլ Ուկրաինայի հարցերում: Այս վերջինում իհարկե կնախընտրեն, որ Զիդնոնը հաղթանակած լինե ընտրություններում:

Թարգմ. Ն. ՕՈՒՄԻՎՅՍԵԻ The Armenian Mirror-Spectator

ԳՈՐԶԱՐ ԲՈՏՈՅԱԼ

«Տաժիր Գրուդի» օրիգինալ անակնկալները շարունակվում են

Մոսկվայում «Ազգ»-ի հասուկ բորակից

Ռուսաստանաբնակ հայերի գործարար եւ իր բարեգործություններով համընդհանուր ճանաչման եւ հանգամանի արժանացած Սամվել Կարադեյանին ղեկավարող «Տաժիր» ընկերությունների խումբը յուրօրինակ ձեռքով է շարունակում մասնավորապես մոսկովյան մանկական հիվանդանոցներից մեկի փոփոխությունը:

Չմեռողական հագուստով ալիքի ստեղծողները դարձնում են իրականացման համար անհրաժեշտ ստեղծագործություններով մեծ ներդրում ու հրճված մասնաճանաչում հիվանդ տեխնիկներին՝ նվերներ են բաժանել նրանց:

«Տաժիր» ընկերությունների խումբը Ռուսաստանում եւ Հայաստանում մասնագիտացած է ամբարձր գույքի, շինարարության եւ արագ սնունդի ոլորտներում: Ընկերությունը գործունեություն է ծավալում նաեւ էներգետիկայի («Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ընկերության սեփականատերն է), արտադրության, հյուրանոցային եւ ռեստորանային բիզնեսներում: «Տաժիր» ընկերությունների խմբի մեջ մտնում է սարբեր սեսալի ավելի քան 200 ընկերություն, որոնցից յուրաքանչյուրին իր յուրօրինակ բարձր ճաշակով եւ որոշյալ մասնագիտացմամբ առանձնակի փայլ ու շուկայի վրա հարգանքով Սամվել Կարադեյանը՝ իմ ամենօրյա ուշադրությամբ:

Այդ յուրօրինակ ճաշակի եւ ուշադրության արդյունքն էր նաեւ դասառնող, որ Ամանորի նախադրյալին Մոսկվայի արտոնված վեր էր խոյացել «Տաժիր Գրուդի»-ի սեղանադրած հսկայական շոկոլատեի եւ ՌԴ մայրաքաղաքի կենտրոնով վաղ առավոտից անցնող հազարավոր անցորդներ հիացմունքով էին ուսումնասիրում ռուսական անսառնից այստեղ սե-

ղափոխված եւ հոյակապ վեր խոյացած հսկայական եղանակով, որ զարդարվել էր դարձել էր գալիք 2017 թվականի ավտոսալոնում ու խորհրդանիշը:

Այս անակնկալի մասնագետները եւ իրականացման հեղինակը ռուսաստանաբնակ հայերի գործարար եւ բարերար Սամվել Կարադեյանին ղեկավարող «Տաժիր Գրուդի»-ին էր, եւ ինչպես դարձվել էր, մոսկովյան եւս 2 հասկանալի վեր էին խոյացել Նոր սարվա համաձայն ավտոսալոններ:

Հազարավոր մոսկովացիներ եւ ՌԴ մայրաքաղաք ժամանած հյուրեր վերստին համոզվեցին, որ Սամվել Կարադեյանը, սաղանդավոր գործարար եւ ճանաչված բարեգործ լինելուց բացի, նաեւ արվեստը, գեղեցիկն ու հեփաթայից սիրող ու գնահատող անձնավորություն է, հարուստ ներաշխարհով լի ստեղծագործ մարդ, որի ծավալած գործունեության մասին առաջիկայում դեռ շատ առիթներ կունենանք լսելու:

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հուշահամաձայնի էմիսիայի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը (այսուհետեւ՝ ՀՀ ԿԲ) հայտարարում է հրապարակային մրցույթ՝

1. «Սարգսյանի հեռուստատեսային 100-ամյակ»
2. «Հայաստանի Առաջին Հանրապետության 100-ամյակ»
3. «Երեւանի հիմնադրման 2800-ամյակ»
4. «Հովհաննես Զաքարյանի 100-ամյակ»
5. «Ազգային դրամի 25 տարին»

Հուշահամաձայնի էմիսիայի կազմակերպման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել ՀՀ ԿԲ՝ Բ. Երեւան 0010, Վազգեն Սարգսյանի 6 հասցեով:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջնաժամկետն է 2017 թ. մարտի 1-ը, ժամը 17:00:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2017 թ. մարտի 7-ը, ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման օրն ու ժամն է 2017 թ. մարտի 21-ը, ժամը 16:00:

Մրցույթին մասնակցելու հրապարակային ծանուցումը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ ինտերնետային կայքում (www.cba.am):

Մրցույթին մասնակցելու ծանուցումը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել ՀՀ ԿԲ-ի Դրամաբաժանի վարչությանը:

Հեռ.՝ +374 10 59 29 43, 59 29 05
Ֆաքս՝ +374 10 56 74 23
Էլ. փոստ՝ lusine.ayvazyan@cba.am, nune.teryan@cba.am

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Մինչեւ արեւելք Հայաստանի ամենարժեքավոր 4G ցանցը կընդգրկի 22 ֆաղափ

Ձեռքբերումների վրա կանգ առնելը բնորոշ է ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ին: Ընկերությունը շարունակում է ընդլայնել իր՝ Հայաստանում առաջին եւ ամենաընդարձակ 4G ծածկույթը, որը գործարկվել էր 6 ֆաղափի առաջ՝ դեռեւս 2010-ին՝ մեր երկիրը դասելով այն ժամանակ 4G ցանցը ներդրած մեկ սասնյակի հասնող, տեխնոլոգիապետ զարգացած երկրների արեւելքին:

ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ի համար 4G ցանցի ներդրումն երբեք չի եղել ինքնաբերական: Ընկերության չի սահմանափակվել բացառապես երեւանցիներին 4G ծառայությունները հասանելի դարձնելու: Կարճ ժամանակահատվածում, ինտենսիվ աշխատանքների իրականացման եւ հսկայածավալ ներդրումների շնորհիվ, ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ին հաջողվել է 4G ծառայությունները հասանելի դարձնել նաեւ Հայաստանի մեծությամբ երկրորդ ու երրորդ ֆաղափներում՝ Գյումրիում եւ Վանաձորում, արդա՛ Շաղկաձորում, Վաղարշապատում, Դիլիջանում, Ջերմուկում եւ Արմավիրում՝ առաջիկայում 4G ծառայություններով բնակելի տարածքների 46.6% ծածկույթ: 4G ցանցի ընդլայնման երրորդ

փուլում, աշխատանքներն են իրականացվել նոր ֆաղափներ՝ Արմավիրում, Արագածոտնում, Արթուրում, Արտաշատում, Բերդում, Կաղարում, Մեղրիում, Ագարակում, Եղեգնաձորում, Վայքում, Սեփականավանում, Սոփակում, ներառելու ուղղությամբ, ինչը թույլ կգա մինչեւ արեւելք 4G ծառայությունները հասանելի դարձնել բնակչության 52,5 %-ին:

«Վեց արի առաջ, առաջին անգամ Հայաստանում, ԿիվաՍԵԼ-

ՄՏՍ-ը ներդրեց 4G/LTE ցանց: Գերազանց այս ցանցը հասանելի էր աշխարհի ընդամենը մոտ 50 երկրում: Ցանցի ասիմետրիկ զարգացման արդյունքում, մինչեւ այս օրվա ավարտը 4G ծառայությունները հասանելի կդառնան Հայաստանի արդեն 22 ֆաղափում, ինչը մեր ռազմավարության մաս է կազմում: Աշխարհով մեկ 4G ցանցերի զարգացումն է սարսեղակ ծառայությունների սրահումը սնտեսական ակտիվության խթանման ու աճի կարևոր գործոն են հանդիսանում», - ասել է ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ի գլխավոր տնօրեն Ռուբեն Յուրյանը:

4G տեխնոլոգիան մարզային ֆաղափներին հասանելի դարձնելը հեռախոսում է ոչ միայն գործարար ակտիվության կենտրոններին մոտ լինելու նպատակ, այլև նաև հսկայական մարզային ու մարզերի միջև տեխնոլոգիական անջրժեռի վերացմանը: Այսօրվա դրությամբ ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ը հանդիսանում է հեռահաղորդակցության ոլորտի առաջատարը՝ ներառելով երկրով մեկ բնակչության կազմի բազային կայանների ֆանալը եւ ըստ այդմ ամենաընդար-

ձակ 2G, 3G եւ 4G ցանցերը: Ընդ որում, 3G սերնդի համեմատությամբ՝ 4G ցանցը թույլ է տալիս առաջիկայում մոտ 10 անգամ ավելի բարձր արագություն:

3G եւ 4G կայանների շարունակական ավելացումը հեռախոսում է ռազմավարական երկու նպատակ. ընդլայնել բարձր արագություններ առաջիկայում ինտերնետի հասանելիության ծառայությունների աշխարհագրական ծածկույթը, եւ զուգահեռաբար, հզորացնել ցանցի թողունակությունը՝ բավարարելով համացանցի օգտագործման ծավալների անընդհատ աճող պահանջարկը:

Ookla International ընկերության կողմից հոկտեմբերին ԿիվաՍԵԼ-ՄՏՍ-ը ճանաչվել էր Հայաստանում բոլորից ամենաարագագործ ցանցի օպերատորը: Ընկերության ցանցի անգերազանցելի ցուցանիշներն արձանագրվել էր Ookla Speedtestnet հավելվածով՝ 2016 թ-ի ընթացքում իրականացված փորձարկումների արդյունքում: Տվյալները ստացվել են երկրի տարածքի բոլոր 90 հազար թեստային փորձարկումների արդյունքում:

Ռուս-վրացական գազային համաձայնագրից կարող է տուժել Ադրբեջանը

ՅՅ Նախ՝ գազի գնի առումով փոփոխություն արդեն եղել է եւ Հայաստանը Ռուսաստանից գազը ստանում է ավելի ցածր գնով՝ 150 դոլարով: Հունվարի 1-ից նվազել է նաեւ սղառողներին մասակարավոր գազի գինը՝ 139 դրամ 146 դրամի փոխարեն, ինչպես նաեւ 100 դրամ անաղաղակ խափի, ջերմոցային սնտեսությունների եւ վերահսկող ձեռնարկությունների համար: Այսինքն, ռուսական կողմն, ըստ էության, արդեն իր վրա վերցրել էր Հայաստանին մասակարավոր եւ սղառողների համար գազի գնի իջեցման սարբերությունը: Հետեւաբար, ռուս-վրացական համաձայնության կայացումը կամ ձկայացումը չէր վերանայի մեզ սրամաղվող գազի գնի վերաբերյալ Ռուսաստանի արդեն ընդունած որոշումը:

Սակայն, ռուս-վրացական համաձայնությունը դրական էր մեզ համար, քանի որ որոշակի հսակություն մտցվեց սարանցման հետ կապված հարցում եւ առնվազն առաջիկա երկու տարում դեռ էր խնդիրներ չառաջանում:

Ռուս-վրացական համաձայնագիրը կարող է, ավելի շուտ արդեն որոշակի մտահոգություններ է առաջացնել Ադրբեջանի մոտ: Բանն այն է, որ Վրաստանը գազ է ներմուծում Ադրբեջանից՝ 200 դոլարով: Վրացական կողմը անցյալ տարի ռուսական գազ գնելու շուտը խոսակցություններով հասավ նրան, որ Ադրբեջանի իջեցրեց նրան մասակարավոր գազի գինը: Հիմա, չնայած Վրաստանը ռուսական գազ չի ստանալու սարանցման դիմաց, այլ միայն գումար է ստանալու,

բայց ռուսական կողմի՝ 185 դոլար գազի գնի առաջարկը բավականին գայթակղիչ է: Բացառված չէ, որ Վրաստանին ավելի ու ավելի հաճախ «անհրաժեշտ լինի» գազ գնել էժան գնով, ինչը, բնականաբար, խանդավառություն չի առաջացնի Ադրբեջանի մոտ: Այդ երկիրը ստիպված դեռ է լինի կամ կրկին իջեցնել Վրաստանին մասակարավոր գազի գինը, կամ փոխադրել մասակարարման ծավալները: Սա այս գործարքի թերեւս ամենաառաջնական գործոնն է, որից կարող է տուժել Ադրբեջանը: Գործարքից, առաջին հերթին, իհարկե, օտուտն է Վրաստանը: Ռուսաստանն էլ հետագայում Վրաստանին գազ մասակարարելու հիմք է ստեղծում: Սա, թերեւս, դրական հանգամանք է նաեւ մեզ համար, քանի որ այդ դարաշրջանում ռուս-վրացական համաձայնությունները ավելի հեշտությամբ կկայացվեն եւ մեզ համար լրացուցիչ խնդիրների տեղի չեն տա:

ԱՐԱ ՄԱՐԵԻՐՈՅԱՆ

ՌԵՍԻՍԻՎԵՆՏ

Ի լրումն «Ազգ» շաբաթաթերթի 23.12.2016թ.-ի թիվ 48 (5448) համարում լույս տեսած հայտարարությանը, տեղեկացնում ենք, որ ՎՏԲ-Հայաստան Բանկի ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված գույքի գնումը համալիրի՝ ակտիվների (գույքային իրավունքի), որոնք մեկ միասնական լոտ, գնման իրավունքի աճուրդային վաճառքը ժամանակավորապես դադարեցված է մինչեւ ս.թ. հունվարի 19-ը եւ կշարունակվի 20.01.2017թ.-ից, վերը նշված հայտարարության դրամաներով: Բոլոր փաստաթղթերը կաղված այս ակտիվների վաճառքի հետ գնվում են բոլորային հարթակով: Լոտի մեկնարկային գինը սահմանված է 18,132,240,000 ՀՀ դրամ: Աճուրդի անցկացման կանոնակարգին կարող եք ծանոթանալ եւ անվճար ստանալ կանոնակարգի դրամաները, դիմելով Կազմակերպչին՝ Բ. Երեւան, Ագաթանգեղոս 6/1 հասցե: Բոլոր այլ տեղեկությունների համար կարող եք այցելել www.borsa.am կայք կամ զանգահարել (010) 56-31-07 հեռախոսահամարով:

«ԱԶԳ» ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հրատարակչության ԻԵ ՏՊԸ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 0010, Հանրապետության 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅՄԿՄՄ ՎԵՏԻՉԵՍԵՆ ԻԵՆ. 060 271117
Հավաքակառուցիչ (գլխավոր) ԻԵՆ. 582960, 060 271112
Լրագրողների սենյակ ԻԵՆ. 060 271118
Համակարգչ. ծառայություն ԻԵՆ. 060 271115
Հարցերի լրատվական ծառայություն
ԻԵՆ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե՛ մասնակի արտատպումները տպագրվում են մասնակի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Նիւթերը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձնում:
Գ. Տառով յոդաբանները գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությանը դրամատեսությամբ չի կրում:
«ԱԶԳ» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010